

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Památky UNESCO České republiky a jejich využitelnost v cestovním ruchu

Monuments on the UNESCO List in the Czech Republic and Their Usage in Tourism

Student: Zuzana Vorasická

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

Uherské Hradiště 2011

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně. Veškeré použité zdroje uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Uherském Hradišti 11. května 2011

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce, Doc. Ing. Václavovi Lednickému, CSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které přispěly ke kvalitnímu vypracování této bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod	8
2	Metody zpracování a cíl bakalářské práce	9
3	Teoretická východiska	10
3.1	Fenomén cestovní ruchu.....	10
3.1.1	Druhy cestovního ruchu	10
3.1.2	Formy cestovního ruchu.....	11
3.1.3	Podniky cestovního ruchu	12
3.2	Organizace UNESCO.....	13
3.2.1	Historie	13
3.2.2	Řídící orgány	14
3.2.3	Spolupráce.....	15
3.3	Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví	15
3.3.1	Světové dědictví	17
3.4	České dědictví	19
3.4.1	Nehmotné památky UNESCO	20
3.4.2	Národní Indikativní seznam České republiky	21
3.4.3	Program Podpory pro památky UNESCO Ministerstva kultury	23
4	Popis lokalit	24
4.1	Praha - historické centrum.....	25
4.2	Telč – zámek a historické centrum.....	27
4.3	Český Krumlov - historické centrum	28
4.4	Žďár nad Sázavou - kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře.....	29
4.5	Kutná Hora - historické centrum, chrám sv. Barbory a katedrála Nanebevzetí Panny Marie	29
4.6	Lednicko-valtický areál.....	31
4.7	Holašovice - unikátně dochovaná vesnice jihočeského typu	32

4. 8	Litomyšl - renesanční zámek a historické centrum města.....	33
4. 9	Olomouc - sloup Nejsvětější Trojice.....	34
4. 10	Brno - vila Tugendhat	35
4. 11	Třebíč - románsko-gotická bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť	36
5	Kroměříž – areál Arcibiskupského zámku a Květná zahrada	38
5. 1	Památky UNESCO	39
5. 1. 1	Arcibiskupský zámek	39
5. 1. 2	Podzámecká zahrada	39
5. 1. 3	Květná zahrada.....	40
5. 1. 4	Ostatní významné památky města.....	40
5. 1. 5	Muzeum Kroměřížska	42
5. 2	Trasa UNESCO	44
5. 3	Projekt Národní centrum zahradní kultury	46
5. 4	Návštěvnost památek.....	48
5. 5	SWOT analýza města Kroměříž.....	50
5. 6	Infrastruktura města.....	52
5. 6. 1	Ubytování a stravování.....	52
5. 6. 2	Dopravní dostupnost	52
5. 6. 3	Vzdělání a kultura	53
5. 7	Atraktivní akce	54
5. 8	Památky a další zajímavosti v okolí města Kroměříž	55
5. 8. 1	Židovské památky v Holešově	55
5. 8. 2	Skanzen v Rymicích.....	56
5. 8. 3	Větrný mlýn u Velkých Těšan	56
5. 8. 4	Zámek Chropyně.....	57
5. 8. 5	Agroturistika - Ranč Kostelany.....	57
5. 8. 6	Cyklostezky	57
5. 8. 7	Naučné stezky	59

6	Výsledky práce a doporučení.....	60
6. 1	Zhodnocení využitelnosti památek UNESCO v cestovním ruchu	60
6. 2	Srovnání výše vstupného na zámcích.....	60
6. 3	Možnosti rozvoje města Kroměříž	61
6. 3. 1	Město památek UNESCO a otázka infrastruktury	61
6. 3. 2	Nové druhy cestovního ruchu	62
7	Závěr	64
	Seznam použité literatury.....	65
	Seznam zkratk	69
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	71
	Seznam příloh.....	72
	Přílohy	

1 Úvod

Cestovní ruch má velký význam pro ekonomiku státu a jeho pozitivní vliv na vývoj národního hospodářství přispívá k rozvoji naší země. Cestovní ruch se během minulých desetiletí stal velmi rychle se rozvíjejícím průmyslem. Každý jednou potřebuje vypnout a odcestovat pryč z míst každodenních povinností. Pod pojmem dovolená si můžeme představit poznávání nových míst, odpočinek u moře nebo aktivní turistiku v přírodě, přičemž stále vznikají nové trendy. Nyní se předbíhají cestovní kanceláře, hotelová zařízení, památkové objekty a jiní podnikatelé v cestovním ruchu, kdo přijde s lepší nabídkou.

Téma mé bakalářské práce zní Památky UNESCO České republiky a jejich využitelnost v cestovním ruchu. Česká republika se může pyšnit počtem a rozmanitostí památek. Na našem území vládli různí panovníci, prostřídala se slohová období a staly se události, které se zapsaly do dějin. Nejen u nás, ale po celém světě nacházíme nejrůznější památky přírodního, kulturního i nehmotného charakteru a je třeba je zachovávat pro další generace. Proto vznikla Úmluva světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, která má za úkol tyto památky chránit.

V první části práce seznamuji s organizací UNESCO a popisuji její vztah s Českou republikou. Ráda navštěvuji památky a obdivuji práci českých umělců. Vždy jsem měla k historii a dějinám umění blízko. Proto se budu zabývat objekty, které pro svoji originalitu byly zapsány na Seznam kulturního dědictví. Postupně budu provádět místy v České republice, které v nás vzbudí obdiv, a vysvětlím, proč mají celosvětový význam. Památky v sobě ukrývají jedinečnou architekturu, sochařství, malířství, užité umění i zahradnictví.

Ve své práci se zaměřím na zámek a zahrady v Kroměříži. Toto město má velké předpoklady stát se turisticky oblíbenou destinací České republiky. Popíši nejvýznamnější památky a dozvíte se, co nového se ve městě chystá.

V kapitole Výsledky práce a doporučení zhodnotím využitelnost památek UNESCO v cestovním ruchu, shrnu problémy týkající se rozvoje cestovního ruchu v Kroměříži a navrhnou doporučení.

2 Metody zpracování a cíl bakalářské práce

V teoretické části jsem shromáždila základní informace o cestovním ruchu ze zdrojů odborné literatury a poznatků z mého dosavadního studia. Z oficiálních stránek UNESCO v anglickém jazyce jsem čerpala údaje o podstatě organizace UNESCO, nastudovala jsem její historii a působení ve světě. V práci popisuji význam kulturních a přírodních památek UNESCO nacházející se po celé planetě. Nevynechám ani české země a pomocí Centra světového dědictví zveřejním památky ČR, které jsou na seznam nominovány. Zvláštní skupinou je nehmotné dědictví a my se můžeme chlubit hned třemi takovými položkami. Užitečné mi byli informace od agentury Czechtourism a Národního památkového ústavu.

Hlavní kapitolu věnuji jedenácti památkám UNESCO. Velkou pozornost podrobím arcibiskupskému zámku a zahradám v Kroměříži. Provedla jsem analýzu kroměřížských památek a na základě těchto informací jsem zhodnotila ostatní služby cestovního ruchu ve městě. Součástí kapitoly je nově vznikající projekt Národní centrum zahradní kultury. Sestavila jsem SWOT analýzu města. Z údajů, které mi poskytl zámek, jsem vytvořila graf návštěvnosti nejvýznamnějších památek.

Podle předcházejících kapitol jsem zhodnotila využitelnost památek UNESCO v cestovním ruchu a podrobněji rozebrala situaci kroměřížských památek. Na základě informací o Kroměříži doporučím jaké nové projekty by se mohly ve městě uskutečnit a zároveň by přispěly k rozvoji cestovního ruchu. Vycházela jsem z několika internetových stránek, propagačních materiálů města a svého osobního postoje k situacím.

Cílem mé bakalářské práce je zmapování všech kulturních památek České republiky, které byly zapsány na Seznam přírodního a kulturního dědictví UNESCO, zhodnocení kroměřížských památek UNESCO a navrnutí nových řešení.

3 Teoretická východiska

3.1 Fenomén cestovní ruch

Cestovní ruch neboli turismus je dnes často označovaný přímo za turistický průmysl, tvoří rovněž nesmírně široký komplex činností a podílí se na něm celá řada subjektů. Cílem tohoto oboru je umožnit, organizovat a zpříjemnit občanům cestování, ať již rekreační či poznávací. Hlavním subjektem je v cestovním ruchu cestující občan. K uspokojení jeho přání a potřeb se postupně vytvořila celá široká škála profesí a profesionálních podnikatelských subjektů. Šíře oboru cestovního ruchu tak ve svých ekonomických souvislostech přináší značný multiplikační efekt. [34]

Definice cestovního ruchu podle United Nations World Tourism Organization – Světové organizace cestovního ruchu zní: Cestovní ruch je činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času a služebních cest, osoba nesmí být odměňována ze zdrojů navštíveného místa.

3.1.1 Druhy cestovního ruchu

O druzích cestovního ruchu hovoříme tehdy, když za základ posuzování cestovního ruchu vezmeme motivaci jejich účastníků, tj. účel, pro který cestující pobývají přechodně na cizím místě. [5]

- Rekreační
- Sportovní
- Dobrodružný
- Myslivecký a rybářský
- Náboženský, poutní
- Lázeňský
- Zdravotní

- Obchodní
- Kongresový
- Stimulační

3.1.2 Formy cestovního ruchu

O formách cestovního ruchu mluvíme, když jako základ posuzování cestovního ruchu vezmeme různé příčiny, které ho ovlivňují a důsledky, které ho přináší. [5]

Formy dělíme podle několika hledisek:

- Z geografického hlediska – domácí, zahraniční, mezinárodní, vnitřní, národní a regionální cestovní ruch
- Podle počtu účastníků – individuální, skupinový, masový a ekologický cestovní ruch
- Podle způsobu organizování – individuální cesty, organizovaný pobyt/zájezd, klubový cestovní ruch
- Podle věku účastníků – děti, mládež, rodiny, senioři
- Podle délky účasti – výletní, krátkodobý, víkendový a dlouhodobý cestovní ruch
- Podle převažující místa pobytu – městský, příměstský, venkovský, horský/vysokohorský, přímořský cestovní ruch a agroturistika
- Podle ročního období – sezónní, mimosezónní a celoroční cestovní ruch
- Podle použitého dopravního prostředku – motorizovaný, železniční, letecký a lodní cestovní ruch
- Z hlediska dynamiky – pobytový (statický) a putovní (dynamický) cestovní ruch
- Ze sociologického hlediska – návštěvy příbuzných a známých, sociální, komerční a etnický cestovní ruch

Typologií cestovního ruchu existuje mnoho podle různých klasifikačních hledisek a dalších faktorů. Výše zmíněné rozdělení je nejčastější dělení cestovního ruchu. [4]

3. 1. 3 Podniky cestovního ruchu

▪ Cestovní kanceláře a cestovní agentury

Cestovní kancelář je základní provozní jednotka cestovního ruchu, jejímž předmětem činnosti je zprostředkování, organizování a zabezpečování služeb souvisejících s cestovním ruchem. Zato cestovní agentura funguje na principu mezičlánku, spojuje pouze producenta služeb se zákazníky a nesmí pořádat vlastní zájezdy. Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, vymezuje dvě živnosti – provozování cestovní kanceláře a cestovní agentury.

▪ Ubytovací služby

Funkcí ubytovacích služeb je umožnit ubytování mimo místo obvyklého pobytu účastníka cestovního ruchu včetně uspokojení jeho dalších potřeb, které souvisí s přenocováním nebo přechodným pobytem. Kategorie určuje druh ubytovacího zařízení, např. hotel, hotel garni, penzion, motel atd. Třída (****) stanoví minimální požadavky na vybavení, úroveň a rozsah spojených s ubytováním.

▪ Stravovací služby

Stravování souvisí s uspokojováním potřeby výživy člověka. Charakter uspokojování této potřeby závisí na stupni společenského vývoje.

▪ Doprava

Dopravní služby představují nejen významnou a rozsáhlou součást sektoru služeb, ale také základní podmínku realizace cestovního ruchu, kdy, jak vyplývá ze samotné definice cestovního ruchu, je za cestovní ruch označován pohyb lidí mimo jejich vlastní prostředí do míst, která jsou vzdálena od místa jejich bydliště, za různými účely, vyjma migrace a výkonu normální denní práce.

▪ Turistická informační centra

Turistické informační centrum je účelové zařízení poskytující informace a případně i služby ze všech oblastí souvisejících s cestovním ruchem pro potřeby návštěvníků a rezidentů, včetně postupně realizovaných rezervací služby cestovního ruchu s využitím informační techniky.

▪ Průvodcovské služby

Průvodce je osoba, která doprovází skupinu osob, obstarává základní informace pro hladký průběh cesty, poskytuje odborný výklad v jazyce podle volby návštěvníků o příslušné destinaci, o kulturní, přírodní či historické památce, dále zajišťuje dodržování itineráře (harmonogram) zájezdu a řádné čerpání všech zaplacených a objednaných služeb. [6]

3. 2 Organizace UNESCO

3. 2. 1 Historie

Zrod celé organizace byl součástí konference Organizace Spojených národů v Londýně 1. - 16. listopadu 1945. Sešli se zde zástupci čtyřiceti čtyř zemí. Hlavním cílem bylo usilovat o udržení mezinárodního míru a zabránit tím vypuknutí další války. Chtěli vytvořit organizaci, která by v sobě skrývala skutečné hodnoty kultury a míru. Na konci konference byla založena organizace UNESCO. Zkratka znamená United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, v překladu Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu. Dne 16. listopadu 1945 byla podepsána ústava UNESCO. Této ratifikace se zúčastnilo dvacet zakládajících zemí: Austrálie, Brazílie, Kanada, Čína, Dánsko, Dominikánská republika, Egypt, Francie, Řecko, Indie, Libanon, Mexiko, Nový Zéland, Norsko, Saudská Arábie, Jižní Afrika, Turecko, Velká Británie, Spojené státy a konečně také my – tehdejší Československo. První zasedání Generální konference UNESCO se konalo v Paříži od 19. listopadu do 10. prosince 1946 za účasti zástupců z 30 vlád s hlasovacím právem.

Politické rozdělení po druhé světové válce znamenalo složení zakládajících členských států UNESCO. Teprve v roce 1951 se staly členy Spolková republika Německo a Japonsko.

Poté v roce 1953 i Španělsko. V 1960 se připojilo devatenáct afrických republik. Některé země v různých časových obdobích od organizace z politických důvodů odstoupili a nakonec se všechny do UNESCO vrátily.

UNESCO se snaží vytvořit podmínky pro dialog mezi kulturami různých civilizací a národů, založené na respektování společně sdílených hodnot. I přes rozlišnosti těchto kultur může svět dosáhnout globální vize udržitelného rozvoje zahrnující dodržování lidských práv, vzájemného respektu a zmírnění chudoby. Tyto úkoly jsou v centru aktivit organizace. Posláním organizace je přispívat k budování míru, vymýcením chudoby, udržitelného rozvoje a soužití odlišných kultur prostřednictvím vzdělávání, vědy, kultury, komunikace a informací. [32]

3. 2. 2 Řídící orgány

Na vrcholu řízení je Generální konference, která se skládá ze zástupců členských států organizace. Schází se každé dva roky. Každá země má jeden hlas, bez ohledu na její velikost nebo rozsah svého příspěvku do rozpočtu. Určuje zásady a hlavní směry činnosti. Jejich úkolem je stanovit programy a rozpočty. Volí členy Výkonné rady a každé čtyři roky jmenuje ředitele. Pracovními jazyky konference jsou arabština, čínština, angličtina, francouzština, ruština a španělština.

Druhým orgánem je Výkonná rada. Zajišťuje celkové řízení UNESCO. Připravuje práci Generální konference a kontroluje, zda jeho řízení jsou řádně prováděna. Funkce a povinnosti Výkonného výboru se odvozují především z ústavy a z pravidel nebo směrnice. Každé dva roky valné shromáždění ukládá konkrétní úkoly radě. Ostatní funkce vyplývají z dohod uzavřených mezi UNECO a OSN, specializovaných agentur a jiných mezivládních organizací. Jejich 58 členů je voleno Generální konferencí. Zástupci se skládají z různých kultur a zeměpisného původu. Schází se dvakrát ročně.

Hlavou organizace je samozřejmě generální ředitel, v současné době ředitelka. Stojí v čele Sekretariátu. 35. generální konference totiž zvolila v roce 2009 za novou generální ředitelku Irinu Bokovou, která je velvyslankyní Bulharska ve Francii. Narodila se v roce 1952 a získala titul na Moskevském státním institutu mezinárodních vztahů a studovala na univerzitách v Marylandu a Harvardu. Během své kariéry se zasloužila jako zástupce Bulharska v OSN. Dlouhodobě usiluje o přechod k evropské integraci. Její předchůdci jsou zástupci různých zemí. [32]

3. 2. 3 Spolupráce

UNESCO spolupracuje s různými mezinárodními organizacemi, zejména s Organizací spojených národů. UNESCO dlouhodobě spolupracuje s téměř všemi programy a specializovanými agenturami systému OSN. OSN a UNESCO jsou rodina, proto také sdílí stejné ideály a cíle. Což je mír a bezpečnost, spravedlnost lidských práv, podporují hospodářský a sociální pokroky a lepší životní úroveň. V zájmu posílení spolupráce UNESCO již podepsalo smlouvy s 16 organizacemi systému OSN.

Pod UNESCO spadají také kluby, sdružení a centra. První klub UNESCO byl založen v Japonsku v roce 1947. Od té doby jsou kluby, centra a sdružení váženými partnery organizace. Kluby tvoří dobrovolníci všech věkových kategorií a národností. K roku 2010 existuje 3800 sdružení, středisek a UNESCO klubů ve více než 80 zemích světa. Světová federace UNESCO klubů, center a asociací je odpovědná za informování, koordinaci a mobilizaci svých členů s podporou UNESCO. [32]

3. 3 Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví

Úmluva o seznamu Světového dědictví vznikla 23. listopadu 1972 na Generální konferenci UNESCO v Paříži a vstoupila v platnost 17. prosince 1975. Cílem se stalo nalézání, studování a ochrana jednotlivých památek, jejich souborů a lokalit, ať již přírodních, nebo stvořených člověkem, které se vyznačují výjimečnou hodnotou z historického, uměleckého, vědeckého, přírodního, archeologického či antropologického hlediska.

Pro zápis na Seznam světového dědictví je nezbytné v nominační dokumentaci a v průběhu expertního posuzování prokázat, že nominovaná památka (lokalita) splňuje jednu či více z dále uvedených kritérií, splňují požadavek maximální autenticity a je prokázána dostatečnost koncepčních materiálů, zajišťujících uchování památky do budoucnosti. [36]

K dosažení zápisu na seznam Světového dědictví musí kulturní památka splňovat přinejmenším jeden z následujících požadavků:

- Musí představovat mistrovskou ukázkou tvůrčího génia člověka.
- Musí představovat splynutí rozdílných hodnot, překlenující různé časové etapy či kulturní oblasti světa prostřednictvím vývoje architektury či technologie, umění, městské výstavby či krajinné tvorby.
- Musí nést přinejmenším výjimečné svědectví kulturní tradice či civilizace, která žije či již vymizela.
- Musí být příkladem určitého typu stavby, architektonického či technologického souboru nebo krajiny, které ilustrují určité období dějin lidstva
- Musí být výjimečným příkladem tradičního osídlení či využití půdy, reprezentujícím určitou kulturu, zejména pokud je tato ohrožena či se nenávratně mění.
- Musí být přímo nebo hmatatelně spojena s událostmi či žijící tradicí, myšlenkami, vírou nebo uměleckými a literárními díly jedinečného celosvětového významu.

[1] [5]

Druhy památek:

Kulturní – Jedná se o architektonická díla, díla monumentálního sochařství a malířství, prvky či struktury archeologické povahy, nápisy, jeskynní obydlí a kombinace prvků, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy.

Přírodní – Týká se přírodních jevů tvořené fyzickými a biologickými útvary nebo skupinami takovýchto útvarů, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z estetického či vědeckého hlediska. Také může jít o geologické a fyziografické útvary a přesně vymezené oblasti, které tvoří místo přirozeného výskytu ohrožených druhů zvířat a rostlin výjimečné světové hodnoty z hlediska vědy či péče o zachování přírody.

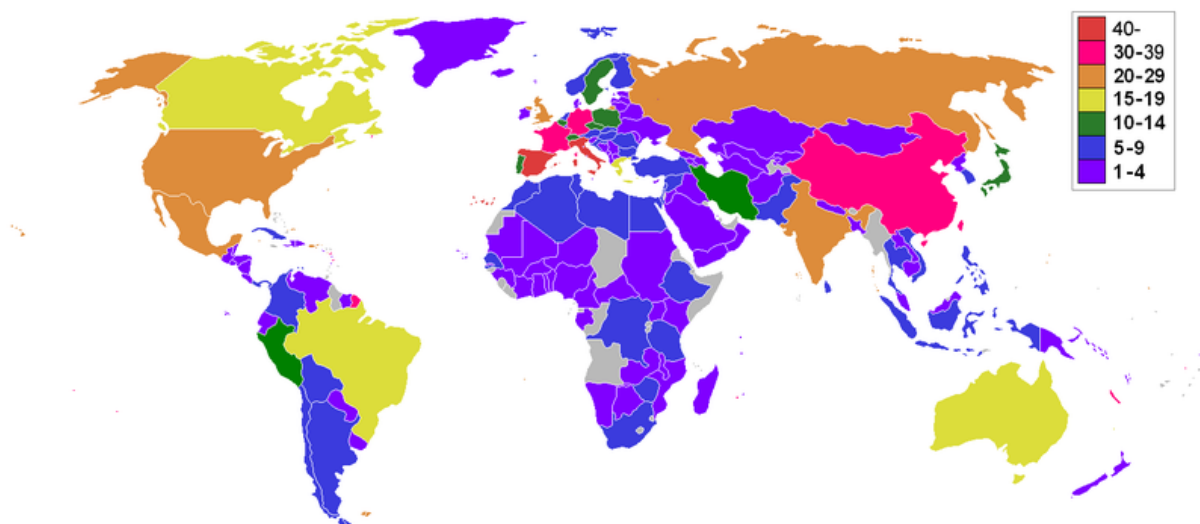
3.3.1 Světové dědictví

Za světové dědictví považujeme kulturní a přírodní památky po celém světě, které jsou svým způsobem unikátní a jedinečné a které byly organizací UNESCO vybrány a zapsány na Seznam světového dědictví. O takové památky jsou členské státy smluvně zavázány se starat.

Dnes tvoří Světové dědictví jedinečný soupis míst a děl, která podávají svědectví o historii lidstva a Země a představují prostředek k chápání povahy a kultury jednotlivých národů, především však pout, jež je spojují. Seznam památek Světového dědictví odráží historický vývoj naší planety. Za světové dědictví se považují památky, které jsou unikátní a byly vybrány organizací UNESCO. Na seznamu se nacházejí nejrůznější budovy, hory, jezera, národní parky, celá města i památky nehmotného charakteru. Podle Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví z roku 1975 jsou smluvní státy, na jejichž území se dané památky nacházejí, zavázány jejich ochranou.

V roce 2010 bylo na seznamu světového dědictví 911 položek. Z toho 704 položek kulturního dědictví, 180 přírodního a 27 smíšeného ve 148 státech světa.

Mapa č. 3.1 - Státy s památkami Světového dědictví podle jejich počtu

Zdroj - <http://www.vsudedobre.cz/pic/worldmap-unesco.gif>

Podle mapy vidíme, že nejvíce památek se nachází na území Evropy a Severní Ameriky. Vede Itálie se 45 památkami, poté Španělsko, které má 42 památek a první trojici uzavírá Čína, kde se nachází 40 památek. Následuje Francie, Německo, Mexiko a ostatní.

Počet památek se stále mění. Např. v roce 2010 bylo nově připsáno dalších 21 památek. Některá místa jsou zařazena na Seznam ohrožených památek UNESCO, jde třeba o památky v Afghánistánu a některé ze zemí Střední Afriky a Latinské Ameriky.

V Africe se nachází hlavně národní parky a rezervace, archeologické naleziště, starověké chrámy a třeba i zachovalé africké kmeny. V Asii jde o památky civilizací Indie a Čína. Jsou to převážně paláce, chrámy, mešity a další náboženské stavby. Nachází se zde ale i mnoho přírodních krás. Arabské země také zobrazují svou jedinečnost, kde se po staletí prolíná několik různých náboženství. Austrálie a Oceánie přispívá hlavně památkami přírodního charakteru, jde o různé korálové útesy nebo tropické deštné pralesy a ostrovy. Střední a Jižní Amerika se chlubí také zajímavými památkami. Leží zde plno národních parků a na seznamu jsou i památky předkolumbovských civilizací. V Severní Americe leží převážně národní parky.

Evropa zaujímá ve výčtu světových kulturních památek první místo. Z přibližně 400 památek zahrnutých pro architektonický význam do kulturního dědictví UNESCO se jich více než polovina nachází na Starém kontinentu. Všeobecně evropskou kulturní evoluci ovlivnil zrod a šíření křesťanství. Náboženské motivy zasahovaly do všech oblastí. Dalším faktorem byla politická struktura územních celků, ať už šlo o malá vévodství, velké říše, království nebo vyzrálé monarchie. Na evropskou kulturu má vliv také ekonomický rozvoj. [1]

Seznam přírodních a kulturních památek UNESCO v sousedních státech viz Příloha č. 1.

Česko si v tomto kontextu nevede vůbec špatně. Pokud bychom přepočítali hustotu památek UNESCO na plochu státu, patřilo by Česko dokonce s dvanácti zapsanými lokalitami ke světové špičce.

3. 4 České dědictví

Spolupráce České republiky s UNESCO v oblasti péče o kulturní dědictví je v kompetenci Ministerstva kultury. Největší podíl spolupráce je založen na naplňování Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Jedná se o unikátní mezinárodní právně závazný dokument, který spojuje princip ochrany kulturního dědictví s ochranou přírody. Na základě Úmluvy se vytváří Seznam světového dědictví, do něhož jsou zapisovány památky s mimořádnými univerzálními hodnotami. ČSR přistoupila k Úmluvě dne 15. 11. 1990 a závaznou se pro ni stala dnem 15. 2. 1991. Na základě sukcese je platná pro ČR. Text Úmluvy a oznámení o přístupu byly publikovány ve Sbírce zákonů č. 159/1991 Sb. Hlavním posláním Úmluvy je povinnost smluvního státu zabezpečit označení, ochranu, zachování a předávání kulturního a přírodního dědictví budoucím generacím. Stát to zajistí při maximálním využití svých vlastních zdrojů, případně s mezinárodní pomocí a spoluprací. [36]

České dědictví UNESCO je dobrovolný svazek obcí a měst České republiky na jejichž území se nachází památka zapsaná na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví. Zakladatelská listina Sdružení České dědictví UNESCO byla podepsána 29. června 2001. Pro sdružení je důležitá oblast společné propagace a osvětový a vzdělávací cíl. Zapsání památky na Seznam UNESCO je jednak vysoce prestižní záležitostí, ale jde i o jakousi záruku kvality v oblasti turismu a motivaci k návštěvě. [11]

České země jsou velmi bohaté na svou historii. Ta nám zde také zanechala následky ve formě kulturních památek. Naši předci stavěly stovky zámků, klášterů, kostelů a současně se podíleli na celkovém vzhledu českých měst. Můžeme být právem hrdí na početnost hradů, zámků a městských domů nejrůznějších architektonických, sochařských a malířských slohů. Památkami UNESCO České republiky rozumíme ty kulturní památky, které jsou uvedené na oficiálním seznamu Světového dědictví. Tyto památky se řadí do produktů kulturně poznávacího cestovního ruchu ČR.

V České republice se k roku 2010 nachází 12 památek zapsaných do seznamu Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Na mapě je vidět rozlehlost po celém území. V Čechách máme sedm památek a na Moravě jich je pět. V následujících kapitolách Vás seznámím s jednotlivými památkami Českého dědictví. [9]

Mapa č.3.2 – ČR s vyznačenými památkami UNESCO a biosférickými oblastmi UNESCO

Zdroj - <http://czech.republic.cz/mapa/unesco.jpg>

Také bylo u nás vyhlášeno několik biosférických rezervací UNESCO. Jedná se o Třeboňsko, Pálavu, Křivoklátsko, Šumavu, Krkonoše a Bílé Karpaty. Všechny tyto oblasti jsou zároveň Chráněnou krajinnou oblastí České republiky.

3. 4. 1 Nehmotné památky UNESCO

Vedle hmotných památek existuje celá další oblast nemateriálního dědictví. Úmluva o ochraně nemateriálního dědictví byla uzavřena roce 2003.

▪ Slovácký verbuňk

Nehmotnou památkou UNESCO České republiky je Slovácký verbuňk. Jedná se o mužské tance skočného charakteru. Je tancem improvizovaným, který není vázán přesnými choreografickými pravidly. Jeho neodmyslitelnou součástí je předzpěv taneční písně. Vyskytuje se v jihovýchodní části Moravy v etnografické oblasti Slovácko. Vzhledem k jeho lokálním specifikům lze rozlišovat sedm regionálních typů. Verbuňk je součástí přirozených tanečních příležitostí (hody, zábavy), existuje však také v pódiové formě. [11]

▪ **Masopustní rej masek na Hlinsku**

Na konci roku 2010 byla na reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva připsaná další památka a to Masopustní reje masek ve městě Hlinsko a šesti okolních obcích po celém regionu východních Čech. Populární karneval se koná na konci zimy. Muži a chlapci z vesnice, skrytí pod maskami, chodí od dveří ke dveřím po vesnici za doprovodu hudby z dechových nástrojů. Průvod se zastaví u každého domu a čtyři muži vykonávají rituální tanec se souhlasem rodiny, aby byla zajištěna dobrá úroda a prosperita pro rodinu. Symbolický rituál "zabíjení klisny" se koná po návštěvě posledního domu. Průvody masek byly zakázány v 18. a 19. století katolickou církví a ve 20. století socialistickým systémem. [37]

▪ **Sokolnictví**

Dne 6. listopadu 2010 na svém zasedání v Nairobi v Keni připsalo UNESCO České Republice na seznam světového kulturního dědictví lidstva další kulturní památku s názvem: "Falconry, a living human heritage", v překladu Sokolnictví, živoucí dědictví lidstva. Na nominaci spolupracoval rekordní počet celkem 11 zemí, kromě ČR také Belgie, Francie, Španělsko, Jižní Korea, Mongolsko, Maroko, Katar, Saúdská Arábie, Sýrie a Spojené Arabské Emiráty. Název naší kulturní památky je anglicky, protože jsme nebyli jedinou zemí, která nominovala tento kulturní statek a angličtina se pro nás stala jednotícím jazykem. Okolo 98% nominací podávají samostatně jednotlivé země, na jejichž území se daná kulturní památka nachází, zcela výjimečně památku nominují 2 či více zemí společně v tzv. multinacionální nominaci. Nominace sokolnictví je výjimečná právě tím, že je multinacionální a navíc se stala největší nominací, která nemá obdoby v historii existence seznamu UNESCO. Z loňských 147 nominací z celého světa prošlo do finále a bylo zapsáno pouze 45 nových kulturních památek, z nichž pouze 2 byly multinacionální. [35]

3. 4. 2 Národní Indikativní seznam České republiky

Proces nominace se skládá z několika kroků (podrobně je popsán v Operačních směrnicích k naplňování Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví). Každá památka musí být před svou nominací zapsána na Indikativní seznam lokalit pro nominace k zápisu na Seznam světového dědictví. Česká republika má na tomto listě

celkem 15 kulturních památek. Indikativní seznamy všech členských zemí jsou zveřejněny na internetových stránkách Centra světového dědictví. O zápisu do prestižního Seznamu světového dědictví rozhoduje Výbor světového dědictví, složený ze zástupců smluvních stran úmluvy. Ve svých rozhodnutích se výbor opírá o odborná stanoviska poradních organizací. V oblasti kulturního dědictví je tímto orgánem Mezinárodní rada pro památky a sídla. [15]

Ministerstvo kultury a oficiální stránky organizace UNESCO¹ v současné době uvádí následující Indikativní seznam nemovitých kulturních památek, jejich souborů a památkově chráněných území, které jsou výhledově plánovány pro navržení k zápisu do Seznamu světového dědictví UNESCO:

- Betlém v Novém lese u Kuksu
- horský hotel a vysílač na Ještědu
- hrad Karlštejn
- industriální soubory v Ostravě
- kostel Nejsvětějšího srdce Páně na Vinohradech a vilu od Adolfa Loose ve Střešovicích (jde o rozšíření již historického jádra Prahy již zapsaného na Seznam světového dědictví UNESCO)
- Lázně Luhačovice
- Národní hřebčín v Kladruzech nad Labem
- památky pěstování a zpracování chmele a výroby piva v Žatci
- památky Velké Moravy (společná česko-slovenská nominace): Velkomoravské hradiště v Mikulčicích a kostel sv. Margity Antiochské v Kopčanech
- pevnost Terezín
- renesanční domy ve Slavonicích

¹ <http://whc.unesco.org/en/statesparties/cz>

- ruční papírna ve Velkých Losinách
- třeboňské rybníkářské dědictví
- západočeský lázeňský trojúhelník (Karlovy Vary, Františkovy Lázně, Mariánské Lázně)

Pořadí památek a památkově chráněných území ve shora uvedeném soupise není rozhodující pro pořadí v jakém budou předkládány jejich nominační dokumentace k zápisu. Pořadí je čistě záležitostí českého státu. Podle Mgr. Jitky Vlčkové, Ph.D. z Národního památkového ústavu, která má na starost monitoring památek UNESCO, patří mezi priority památník Velké Moravy, pevnost Terezín a západočeský lázeňský trojúhelník.

3. 4. 3 Program Podpory pro památky UNESCO Ministerstva kultury

Program Podpora pro památky UNESCO zřídilo Ministerstvo kultury ČR (dále MK ČR) poprvé v roce 2008. Jeho hlavním cílem je dostát závazkům, které České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Prostředky alokované pro tento program v roce 2008 činily 18 mil. Kč. V rámci zásad pro čerpání finančních prostředků z tohoto programu byly vytvořeny tři prioritní oblasti: tvorba management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Dotace na projekty uvedeného zaměření jsou administrovány odborem památkové péče MK ČR. Účelem programu je podporovat všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznam světového dědictví, které se nacházejí na území ČR. V roce 2008 bylo podpořeno 34 projektů, z toho bylo 33 projektů zrealizováno. V roce 2009 MK ČR uvolnilo pro tento program 11 mil. Kč a podpořilo 35 projektů. Prostředky alokované pro tento program v roce 2010 dosahují výše 6 874 000,- Kč. [31]

4 Popis lokalit

V následujících dvou kapitolách proberu všech dvanáct architektonických skvostů Českého dědictví. Památky jsou seřazeny chronologicky podle data zařazení na seznam Světového dědictví UNESCO. Zvláště prostuduji město Kroměříž, které rozeberu důkladněji, zhodnotím využitelnost těchto památek v cestovním ruchu a uvedu, co kroměřížské památky v blízké době čeká.

Tab. č. 4.1 – Seznam památek UNESCO v ČR

Rok zařazení	Název města s památkami
1992	Historické centrum Prahy
	Historické centrum Českého Krumlova
	Historické centrum Telče
1994	Žďár nad Sázavou - kostel sv. Jana Nepomuckého
1995	Historické centrum Kutné Hory
1996	Lednicko-valtický areál
1998	Kroměříž – zámek a zahrady
	Holešovice – selské baroko
1999	Litomyšl – areál zámku
2000	Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci
2001	Vila Tugendhat v Brně
2003	Židovská čtvrť v Třebíči

4.1 Praha - historické centrum

Praha je hlavním městem České republiky a protéká jí řeka Vltava. Právem má pověst nejkrásnějšího města Evropy a je jedním z nejhezčích míst na světě vůbec. Historické centrum Prahy je zcela nesrovnatelné se všemi památkovými městy v České republice i v celé střední Evropě. Její architektura dosud zobrazuje 1100 let vývoje města. Panoramatické hodnoty města jsou v harmonickém souladu s jejím vnitřním urbanistickým i architektonickým obsahem. Celý vývoj historického jádra Prahy je poznamenán architektonickými památkami všech slohových období. V gotice, renesanci, baroku a v době před a po první světové válce vystoupila pražská architektura k vrcholům evropského vývoje. Historické jádro Prahy o rozloze 866 hektarů bylo roku 1992 zapsáno na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Pohled na Prahu je poseto věžemi a kopulemi kostelů a chrámů, a proto se městu říká „Matička Praha“ nebo „Stověžatá Praha“.

Historické jádro zahrnuje unikátní celek Pražského hradu a Hradčan, Malé Strany včetně Karlova mostu, Starého Města s Josefovem, Nového Města, Vyšehradu i jejich jednotlivé památky. Rozsáhlé Nové Město v návaznosti na pozdější přestavby v nových stavebních slozích svědčí o umělecko-společenském a kulturním vlivu

Prahy od středověku do současnosti. Panoramatu Prahy dominuje Pražský hrad s gotickou katedrálou sv. Víta. Při jeho prohlídce je k vidění Královský palác s Vladislavským sálem, nachází se zde i románská bazilika sv. Jiří z roku 921, Císařská konírna, Daliborka nebo romantická Zlatá ulička. Také Nejvyšší purkrabství Pražského hradu, letohrádek královny Anny a Starý královský palác.

V podhradí je malebná Malá strana, s křivolakými uličkami, zákoutími, kostely a paláci. V současnosti je sídlem mnoha vládních institucí, např. senát, poslanecká sněmovna a ministerstva. Proslavený Karlův most má 16 oblouků klenoucích se přes řeku Vltavu. Na každé straně Karlova mostu se nachází na obou březích Vltavy věže – na východě je to Staroměstská mostecká věž a na západě Malostranská mostecká věž. Po celém Karlově mostě je rozmístěno 30 barokních soch a sousoší. Mezi ně patří socha Bruncvíka, sv. Jana

Nepomuckého, sv. Ludmily s malým Václavem nebo sv. Vojtěcha. Tvůrci soch jsou světoznámí barokní sochaři, jako Matyáš Braun, Josef Max nebo Matěj Václav Jäckel. Nedaleko Karlova mostu se nachází Staré město včetně Staroměstského náměstí. Dominantou je Staroměstská radnice s orlojem, kde se každou celou hodinu objevuje postupně ve dvou okénkách 12 apoštolů. Nachází se zde také chrám sv. Týna. [38]

Židovskou tradici, která je velmi s Prahou propojena, můžeme vidět v části zachovalého Židovského města Josefov. Vznik se datuje do 13. století a odráží historii pražských Židů. V Židovském městě nalezneme 8 synagog, židovské muzeum a dva židovské hřbitovy.

Na Vyšehradě, původním sídle panovníka, je k vidění románská rotunda sv. Martina z 2. poloviny 11. století, slavný hřbitov Slavín a kostel sv. Petra a Pavla, který byl postaven podle stejnojmenného římského kostela.

4.2 Telč – zámek a historické centrum

Město Telč leží v jižní části kraje Vysočina. Jádrem města je Městskou památkovou rezervací a v roce 1992 byla Telč zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO. Prolínají se zde stavební skvosty z prostředí církevního, měšťanského a šlechtického, památky gotické, renesanční i barokní. Domy tzv. telečského typu se začaly stavět koncem 14. století a v 16. století začala jejich renesanční přestavba.

Do dnešních dnů se zde dochovaly pozůstatky pozdně gotického opevnění s branami a kolem náměstí Zachariáše z Hradce můžete ještě dnes obdivovat jedinečný soubor gotických a renesančních měšťanských domů s podloubími a renesančními, barokními a klasicistními štíty. Podloubí a průčelí těchto domů byla v drtivé většině stavěna podle jednotného plánu.

Dominantou je státní zámek. Tento renesanční zámek ze 16. století stojí na místě původně gotického hradu, který měl obrannou funkci, stejně jako oba rybníky – Štěpnický a Ulický dosahující až k hradbám. Zámek je obklopen nádhernou renesanční zahradou a anglickým parkem s klasicistním skleníkem. V zámecké zahradě se nachází galerie předního českého malíře Jana Zrzavého. Uvnitř zámku jistě stojí za prohlídku honosné interiéry s jedinečnou výzdobou, dobovým zařízením a cennými sbírkami. V bývalém purkrabství je dnes muzeum s etnografickými sbírkami a expozicí o historii města.

Mezi další místa patří areál bývalé jezuitské koleje s kostelem Jména Ježíšova nebo farní kostel sv. Jakuba.. Pro návštěvníky je zde přístupná věž, která nabízí nezapomenutelný výhled na historické centrum města. Na náměstí se kromě již zmiňovaných měšťanských domů nachází i dvě kašny a Mariánský sloup z roku 1720. V Palackého ulici pak najdeme pozdně gotický kostel sv. Ducha s pozdně románskou věží sv. Ducha z počátku 13. století. Zbytky pozdně gotických hradeb s Velkou a Malou bránou se nacházejí na jihovýchodním okraji města. [26]

4.3 Český Krumlov - historické centrum

Český Krumlov je překrásné město v Jižních Čechách. Díky jedinečné středověké zástavbě je právem již od roku 1992 chráněno organizací UNESCO. Na každém kroku centra města jsou přítomny starobylé památky. Postupem času se Český Krumlov stal městem kultury, umění a nevšedních zážitků. Všemmu přispívá i okolní krajina. Český Krumlov je jedinečným architektonickým skvostem. Nad řekou Vltava se vyvinul jedinečný soubor městské zástavby, především ze 16. století, spolu s rozsáhlým areálem hradu a zámku, který je po Pražském hradu druhým největším zámeckým komplexem České republiky. To svědčí o nesmírném bohatství a vlivu původních majitelů pánů z Rožmberka a později rodu Schwarzenbergů, kteří významně ovlivňovali českou historii.

Zámek byl původně gotickým hradem, který byl postupně přestavěn na renesanční zámek se zbytkem gotických hradeb. Sídlo dále zahrnuje řadu zámeckých budov, slavný maskarní sál, unikátní, nedávno zpřístupněné barokní divadlo, zámeckou zahradu s rokokovou kaskádovou fontánou z 18. století a letohrádek Bellarie s otáčivým hledištěm. Barokní divadlo na zámku reprezentuje vyspělou barokní scénu. Jedná se o jedno z nejzachovalejších barokních divadel na světě, v jehož fondu se nalézá dochovaná originální budova, orchestřiště, jeviště, mašinerie, kulisy, libreta, kostýmy atp.

Výraznou dominantou města je chrám sv. Víta, barokní Jezuitský seminář, pozdější gymnázium, navazující na kolej. Jádrem města tvoří náměstí s budovou Nové radnice ze 16. století a s řadou gotických a renesančních domů. Velká část renesančních a gotických domů skrývá ve svých útrobách útulné krámečky se suvenýry nebo příjemné hospůdky. [24]

Podle Czechtourism se v roce 2008 státní hrad a zámek Český Krumlov umístil na prvním místě mezi TOP nejnavštěvovanějšími hrady a zámky v České republice.

4.4 Žďár nad Sázavou - kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Žďár nad Sázavou leží v samém srdci Českomoravské vrchoviny obklopeno chráněnou krajinou oblastí Žďárské vrchy. Na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO byl Poutní kostel Sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře zapsán v roce 1994. Poutní kostel byl postaven v letech 1719 až 1722. Architektem je Jan Blažej Santini a díky němu se kostel stal velmi originálním příkladem takzvané barokní gotiky. Kostel je zároveň jedním z jeho nejlepších děl. Jan Blažej Santini si vybral jako stavební místo pro kostel strmý vrch nedaleko žďárského kláštera, kterému se později začalo říkat Zelená

hora. Kostel obklopuje ambit, který je s centrální stavbou kompozičně propojen. Půdorys kostela je ve tvaru hvězdy, kostel má pět východů, pět oltářních výklenků, na hlavním oltáři je pět hvězd a pět andělů. Hlavní oltář představuje mučedníka, kterého vynášejí andělé na nebesa. [30]

4.5 Kutná Hora - historické centrum, chrám sv. Barbory a katedrála Nanebevzetí Panny Marie

Kutná Hora byla jako zatím jediné místo ze Středočeského kraje zařazena na Seznam světového dědictví v roce 1995. Vyhlášené území zahrnuje městskou památkovou rezervaci Kutná Hora a katedrálu Nanebevzetí Panny Marie v předměstí Sedlec. Zlatá éra města se shodovala s dobou rozmachu dolování stříbra a ve středověku byla Kutná Hora druhým nejdůležitějším městem českého království hned po Praze. Toto bývalé královské město představuje jedinečně dochovanou středověkou urbanistickou strukturu s řadou gotických, renesančních a barokních domů.

Dominantou historického centra města je pozdně gotický chrám sv. Barbory. Stavba chrámu svaté Barbory započala roku 1388, podle některých pramenů měla tato stavba mít dvojnásobné rozměry než má současný chrám. Stavba probíhala v několika etapách a do značné míry souvisela s prosperitou stříbrných kutnohorských dolů. Prvním projektantem a stavitelem chrámu svaté Barbory se stal Jan Parlér, který vystavěl nejstarší část chrámu

s věncem obvodových kaplí podle vzorů francouzských katedrál. Zlomem ve stavbě chrámu bylo působení pražských stavebních mistrů. Matyáš Rejsek zaklenul chór, dostavěl triforium a stavbu doplnil množstvím zdobných kamenických prvků. Benedikt Rejt zase změnil zamýšlené pětিলodí na trojlodí, které uzavřel monumentální klenbou s krouženými žebry.

Práce na chrámu byly několikrát přerušeny a výstavba chrámu byla definitivně ukončena až roku 1905.

V centru města najdeme mnoho staveb ještě za středověku. Nepřehlédnutelná je Jezuitská kolej, která se stavěla od roku 1667 přibližně do poloviny 18. století. Z částečně dochovaných plánů měla mít půdorys písmene E, ale současný půdorys je ve tvaru písmene F. Architektura je to poměrně strohá, jak velela jezuitská řehole, jen průčelí připomíná raně barokní italské paláce. Na mostě před jezuitskou kolejí stojí galerie soch. Areál Vlašského dvora byl od počátku své existence chráněn před městem i nepřáteli vlastní hradbou vymezující oválný půdorys, kde zpočátku dominovaly především výrobní objekty, v nichž se stříbrná ruda měnila na cinkající mince. O významnější opravu se zasloužil Jiří z Poděbrad v době, kdy se obnovovala ražba pražského groše. Novogotická rekonstrukce pak náleží k učebnicovým ukázkám péče o památky před více než sto lety. Nejproslulejší kutnohorský Kamenný dům pamatuje již dobu předhusitskou, jejíž stopy nalezneme ve sklepech a v mázhauzu. Od šedesátých let 15. století náležel rodině Kroupů. Již při prvním pohledu působí důstojným dojmem výrazný arkýř, nicméně vrcholný zážitek poskytne až trojúhelníkový štít. Vymezuje jej římsa zdobená reliéfem s pastýřskými scénami. Dnešní vzhled fasády nese známky puristické renovace objektu v závěru 19. století, po níž se stal sídlem muzea, které zde dnes turistům nabízí expozice a příležitostné výstavy. Kutnohorské prostředí ve své touze po prezentaci se nezastavilo ani před běžnými veřejnými stavbami. Do kategorie těchto výtvorů náležela především radnice stavěná po roce 1490 Matějem Rejskem, která se ovšem do dnešních dnů nedochovala, a také Kamenná kašna. Je to polygonální stavba, původně snad zdobená i množstvím soch na konzolách. Umístěna je ve výjimečně malebné poloze na malém náměstíčku. [17]

4.6 Lednicko-valtický areál

Lednicko-valtický areál najdete na Jižní Moravě kousek od Břeclavi a je považován za nejrozsáhlejší člověkem vymodelované území v Evropě a často se symbolicky označuje jako zahrada Evropy. Místní krajinu tvoří rozlehlé zámecké zahrady, záhony s květinovými koberci, krásné lesy, vinice a rybníky. Nepravidelný tvar území Lednicko-valtického areálu o rozloze bezmála 300 km² hraničí na jihu s Rakouskem, na západě s oblastí Pálava, na severu a na východě tvoří volnou hranici areálu řeka Dyje. Jeho úpravy vycházely ze zvyklostí uplatňovaných v anglických parcích. Proto se tu potkává barokní architektura s novogoticky upravenou budovou zámku a drobnými stavbami v romantickém stylu, jde o skleník, Lovecký zámček, Minaret, Apollonův chrám, Rybníční zámček, Nový dvůr, Chrám Tří Grácií, Janův hrad, Obelisk a již zmiňovaný Hraniční zámček a Rendes-vous. [11] Součástí areálů jsou také dva zámky, v Lednici a ve Valticích.

Známějšímu zámku v Lednici dala současnou podobu novogotická přestavba ve stylu tudorské gotiky z let 1846-1858, jejímž autorem byl Jiří Wingelmüller. Část barokního zdiva sice zůstala zachována, ale nový vzhled fasády byl doplněn o řadu přístaveb a nových prvků, jako jsou cimbuří, balkóny, arkýře, komíny a věžičky.

Romantický novogotický vzhled získaly také interiéry s vynikajícími ukázkami bohaté řezbářské výzdoby. Za pozornost stojí vřetenové schodiště v knihovně, kazetový strop z lipového dřeva v modrém sále, reliéf stromu života ze slonové kosti či mramorové krby. [11] [37]

Dominantou Valtic je pak barokní zámek s kaplí a kostel Nanebevzetí Panny Marie. Původně hrad, založený snad již ve 12. století náležel Liechtensteinům. Byl několikrát přestavován, v 2. polovině 16. století byly provedeny renesanční úpravy. Po poškození Švédy v letech 1645 – 1646 nastala dlouhodobá barokní přestavba. Původní renesanční část bývalého hradu upravena na vstupní dvoupatrové průčelí, v místech ostatních budov postavena další 3 křídla zámeckého komplexu a zřízena zahrada. Současně byl prostor mezi zámkem a městem upraven jako čestný dvůr. V průběhu 18. století úpravy zámecké zahrady

a parku, v 1. polovině 19. století za Jana Liechtensteina rozsáhlá krajinářská úprava celého valtického okolí. V roce 1945 přešel do majetku státu. Obec se pyšní oficiálním titulem „hlavní město vína“. Sídli zde Národní vinařské centrum, které provozuje veřejnou degustační expozici Salon vín ČR. [14] [27]

4. 7 Holašovice - unikátně dochovaná vesnice jihočeského typu

Vesnice leží asi 16 km západně od Českých Budějovic. Obec je zmiňována od poloviny 13. století. Na Seznam UNESCO byl zapsán téměř zcela dochovaný středověký systém obytných domů a sýpek. Ty jsou propojeny ohradními zdmi s brankami a klenutými vjezdy do prostoru návsi, což spolu s dochovaným štukovým dekorem, tzv. lidové nebo selské baroko, na většině průčelí dává celému sídlu neopakovatelnou atmosféru a výraz. Komplex uvedený v Seznamu čítá 23 památkově chráněných usedlostí s celkem 120 budovami.

Najdeme zde nejen výstavné statky se špýchary, stodolami, maštalami a výměnkami, ale také kovárnu, hostinec a kapličku. Usedlosti jsou rozloženy po obvodu rozlehlé obdélníkové návsi. K unikátním patří například studny s dřevěnou pístovou pumpou nebo Selský dvůr č. p. 6, který je rodinným selským sídlem již od roku 1530. [11]

Největší předností této vesnice je stylová čistota. Na návsi nejsou žádné novostavby, jen v rohu jeden dům, který příliš neruší. Většina statků má přibližně zachovanou i vnitřní dispozici dvora, i když třeba ze stodoly je garáž a z chléva příležitostná restaurace. Holašovice jsou zcela na okraji stavebního stylu Hlubockých blat. Holašovice byly v posledních staletích převážně německou vesnicí, dosídlenou po morové epidemii. V průběhu let přibývalo českého obyvatelstva, a to asi právě z blatských vesnic. [12]

4.8 Litomyšl - renesanční zámek a historické centrum města

Město Litomyšl leží ve Východních Čechách na okraji tzv. Loučenské tabule a Českotřebovské vrchoviny, které jsou součástí Svitavské pahorkatiny. Dnešní Litomyšl je městem, které si je vědomo svých bohatých dějin a tradic a dokáže z nich čerpat náměty pro další rozvoj.

V historickém centru města najdeme renesanční Dům U Rytířů, který byl postaven v renesančním slohu ve čtyřicátých letech 16.století. Je jedním z nejkrásnějších domů v Litomyšli a jedním ze skvostů renesanční městské architektury v Čechách. Po požáru je doplňuje původní vzhled domu vysoký renesanční štít, nahrazený dodnes zachovanou empírovou atikou. Kamenná fasáda domu je zdobena reliéfní dekorativní a figurální výzdobou. V interiéru se dochoval renesanční kazetový strop a reliéfně zdobené kamenné pilíře. Od dokončení rekonstrukce v roce 1977 slouží dům U Rytířů jako výstavní síň, původně pro stálou expozici obrazů litomyšlského malíře Josefa Matičky. Dnes zde Muzeum a galerie Litomyšl pořádá krátkodobé výstavy výtvarného umění. Kousek vedle se nachází Smetanovo náměstí se zajímavým protáhlým tvarem, je to vlastně dlouhá a široká ulice. Náměstí má pestrou řadu převážně barokních, klasicistních a empírových fasád se štíty nebo atikami. Na velké části náměstí se zachovalo podloubí. [18]

Na vyvýšenině za městem stojí hlavní příčina zapsání této oblasti v roce 1999 na Seznam světového dědictví UNESCO. Za Vratislava z Pernštejna v 2. pol. 16. století zde vyrostl rodový a reprezentativní renesanční zámek. Výstavbou byli pověřeni císařští stavitelé Jan Baptista Avostalis a Oldřich Avostalis a na výzdobě zámku (psaníčková

a figurální sgrafita na fasádách a štítech a s dvěma velkými bitevními scénami na hlavním nádvoří) se převážně podíleli italští mistři. Později došlo k barokním úpravám. Bylo zde vybudováno zámecké divadlo, jehož jedinečný soubor jevištních dekorací provedl vídeňský dvorní malíř divadelních kulis Josef Platzer. Tímto zápisem byl potvrzen jeho

světově výjimečný význam. V zámecké expozici v 1. patře je vystaven převážně empírový nábytek v počátku 19. století. V několika sálech visí řada obrazů většinou z 18. století. [25]

V zámeckém areálu můžeme navštívit zámecké sklepy se stálou expozicí soch Olbrama Zoubka, Městskou galerii, rodný byt Bedřicha Smetany nebo Muzeum antického sochařství a architektury. Z renesančního zámku je jen pár kroků do moderně zrekonstruovaných Klášterních zahrad, které vám kromě nádherného výhledu na Litomyšl poskytnou i místo k odpočinku. Klášterní zahrady leží také u bývalého piaristického kláštera, mezi dvěma litomyšlskými chrámy. Při nedávné rekonstrukci byly upraveny do podoby reprezentativní městské zahrady. [18]

4.9 Olomouc - sloup Nejsvětější Trojice

Hanácká metropole Olomouc leží na Střední Moravě. Je krajským městem Olomouckého kraje a může se pochlubit památkami jako je Přemyslovský románský palác, goticko-renesanční radnice s orlojem nebo dvě náměstí s několika kašnami.

Na Seznam UNESCO byl v roce 2000 zapsán Sloup Nejsvětější Trojice, který najdeme v centru města Mezi autory sloupu patří mnoho umělců, mezi nimi kameník Václav Render, Milan Togner. Sloup byl budován v letech 1716–1754 a patří k posledním příkladům skutečné vlny barokních morových, mariánských a čestných sloupů. Má originální výtvarnou koncepci a tímto se řadí k unikátům. Dosahuje výšky 35 m a je vyzdoben

množstvím soch vynikajícího moravského umělce Ondřeje Zahnera. Slavnostního vysvěcení díla se v roce 1754 zúčastnila i císařovna Marie Terezie. Jeho vzorem byl sloup na Piazza Santa Maria Maggiore v Římě. Tato památka se stala dominantou Horního náměstí v Olomouci. [11]

4. 10 Brno - vila Tugendhat

Moravská metropole má také svoji památku UNESCO. Na Černopolní ulici v Brně se nachází vila Tugendhat. Jedná se o jednu z nejvýznamnějších staveb funkcionalistické architektury. Na objednávku novomanželů Tugendhatových ji začal v červnu roku 1929 stavět jeden z nejznámějších evropských architektů Ludwig Mies van der Rohe. Stavitel nebyl finančně limitován, proto materiály na stavbu a vybavení vily byly vybírány co nejkvalitnější, některé se dokonce přivážely ze zámoří. Manželé Tugendhatovi se do vily nastěhovali v prosinci 1930, ale obývali ji jenom do roku 1938, kdy museli uprchnout před nacisty. Do dnešní doby se vila Tugendhat zachovala v původní podobě a pro svou originalitu byla zapsána na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Volně stojící třípodlažní vila je zasazena ve svažitém terénu a je orientována na jihozápad. V prvním podlaží je technické zázemí. Druhé podlaží tvoří především hlavní obytný a společenský prostor se zimní zahradou a terasou a dále kuchyně s příslušenstvím a místnostmi pro personál.

Ve třetím podlaží je hlavní vstup z ulice s průchodem na terasu, vstupní hala, pokoje rodičů, dětí a vychovatelky s příslušenstvím. Samostatně přístupný je byt šoféra s garáží a terasou. Nábytek v interiéru byl převážně z trubkové a pásové oceli a z ušlechtilého dřeva. Většina kovového nábytku byla vyrobena v Německu. Vestavěný nábytek a část volného mobiliáře zhotovila brněnská firma Standard Bytová Společnost architekta Jana Vaňka. Zahrada vily Tugendhat se spodní zahradou jiné vily tvořila vždy územní, i když nikoli architektonický celek. Stávající cestní síť – okružní cestu, spojnicí mezi oběma vilami a některé dřeviny, především vzrostlou smuteční vrbu, zahrnul architekt do projektu domu. Jeho situování a členění bylo řešeno v návaznosti na přírodní rámec a ve vztahu k jednotlivým pohledům a průhledům na stavební dominanty historického jádra Brna. [10]

Od 1. ledna 2010 je vila Tugendhat z důvodu památkové obnovy uzavřena pro veřejnost. Objekt je nyní podroben důsledné restaurátorské rehabilitaci. Cílem je zachování a konzervace originální stavební substance a dispozice, včetně konstrukčních detailů, materiálové škály a funkčních systémů. Proces obnovy zahrnuje nejen opravu

budovy, ale i veškerých interiérů a zahrady. V současné době je k polovině roku 2011 právě v polovině rekonstrukce a každý krok stavebních prací je detailně dokumentován. Podle ministra kultury Jiřího Nesseče vzniká tak podrobný archiv postupu restaurátorských prací, který by mohl být příkladem pro další investice veřejných peněz. Součástí rekonstrukce, která je financována v rámci Integrovaného operačního programu, je také Sběrný dokumentační projekt, který v rámci programu „Podpora pro památky UNESCO“ financuje ministerstvo kultury. Jde o sběr dobových fotografií, plánové dokumentace, a to ze soukromých i veřejných zdrojů v ČR i v zahraničí. V jeho rámci je rovněž pořizována podrobná dokumentace současných restaurátorských prací. [33]

4. 11 Třebíč - románsko-gotická bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť

Třebíč se rozprostírá na jihozápadě Moravě v kraji Vysočina. Počátky města se datují od přelomu 11. a 12. století, kdy zde moravská knížata založila benediktinský klášter. Díky své poloze na březích řeky Jihlavy a štědrosti zakladatelů se stalo toto místo významným střediskem náboženského života a vzdělanosti. Vedle silného ekonomického zázemí a kvalitních služeb nabízí dnes město pestrou paletu možností aktivního odpočinku v malebném prostředí podhůří Vysočiny. [11]

Románsko-gotická Bazilika sv. Prokopa patří ke klenotům evropského stavitelství. V roce 2003 byla zapsána na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví. Bazilika byla vybudována v letech 1240 – 1260 v přechodném románsko-gotickém slohu a při jejím budování se uplatnila pozdně románsky orientovaná stavební huť. Později byla několikrát opravována a upravována a od 1. pol. 16. stol. byla užívána z větší části k účelům světským. Až v r. 1956 byla dokončena stavba zničené jižní kaple s apsidou. Jednou z nejcennějších částí baziliky je vstupní portál, který pochází z počátku 13. století, a byl znovu objeven až v roce 1862. Námětem pro výzdobu portálu byl Chvalozpěv tvorstva na svého Stvořitele z knihy Daniel ze Starého zákona. Zvláštní pozornost si zaslouží dochované nástěnné malby v opatské kapli. Fresky pochází z poloviny 13. století a jsou druhé nejstarší na Moravě. Nejzachovalejší

a nejstarší částí celého chrámu je románská krypta. Na konci 16. století byla krypta využívána jako pivovarský sklep. Za zmínku jistě také stojí románská rozeta s původní desetidílnou kamennou kružbou.

Židovská čtvrť je unikátním souborem 123 dochovaných domů. Mezi ně patří například dvě synagogy, budova židovské radnice, rabinátu, dále pak chudobinec, nemocnice a dvě školy. Během staletí probíhalo zcela přirozené osídlování městské části Podklášteří, kde se židovská čtvrť nachází dnes. O ghettu můžeme hovořit od roku 1723, kdy přišel zákon o tom, že židé musí žít povinně v ghettech. V ghettu žilo několik set lidí. Průměr počtu obyvatel na jeden židovský dům se pohyboval kolem 15 lidí. Po roce 1850 začal probíhat odsun obyvatel v důsledku reforem, které umožnily židům volné stěhování. Zdejší židé odcházeli za obchodem do větších měst. Za druhé světové války došlo k jejich deportaci do terezínského ghetta a následně do různých koncentračních táborů, hlavně do Osvětimi. Jen několik málo lidí se vrátilo zpět. Židovská čtvrť je volně přístupná. Návštěvníky tudy provází naučná stezka, která ve třech jazycích. Součástí je i zadní synagoga v renesančním slohu. Najdeme zde i dům Seligmanna Bauera.

V návaznosti na vznik židovského ghetta vzniká v Třebíči i první židovské pohřebiště. Svojí rozlohou 11 772 metrů čtverečních se řadí k největším židovským pohřebištím v zemi. Na celém hřbitově se nachází přibližně 11 tisíc hrobů a téměř 3 tisíce náhrobků, z nichž nejstarší pochází z roku 1625. Na židovském hřbitově se nachází spousta rozličných náhrobků dokumentujících svým výtvarným pojetím vývoj židovského náhrobního kamene až do 40. let 20. století ve všech rozmanitých formách, od renesance přes baroko, až po klasicismus. Na židovském hřbitově se nachází obřadní síň pocházející z roku 1903 s originálním zdobeným porcelánovým rituálním umyvadlem sloužícím k symbolickému omytí rukou po obřadu. Je to jediná samostatně památkově chráněná obřadní síň židovského hřbitova na Moravě.

[3] [29]

5 Kroměříž – areál Arcibiskupského zámku a Květná zahrada

Město Kroměříž se nachází na jihovýchodní Moravě. Město se rozvíjelo na okrajích řeky Moravy. Kroměříž patřila olomouckým biskupům a arcibiskupům a díky nim zde začalo vznikat jedinečná reprezentační letní rezidence. Významnou kapitolu dějin města tvoří rok 1848, kdy byl do Kroměříže přeložen ústavodárný říšský sněm rakouské monarchie. Vzhledem ke svému historickému vývoji a unikátním památkám jsou Arcibiskupský zámek a zahrady chráněny od roku 1998 organizací UNESCO. Leží na okraji Hané a právem je nazýváni Hanáckými Athénami pro jeho kulturní rozmanitost. Město je každoročním dějištěm i pořadatelem hudebních festivalů, výstav, konferencí, kongresů a sympozií. Na obrázku je zachycen Arcibiskupský zámek z pohledu na Velkém náměstí.

Historie města Kroměříž viz Příloha č. 2.

5.1 Památky UNESCO

Na Seznam UNESCO byl v roce 1998 zapsán Arcibiskupský zámek s areálem Podzámecké zahrady a Května zahrady. Na následujících stránkách popisují, proč jsou tyto památky natolik výjimečné a dovolují si reprezentovat na mezinárodním seznamu Českou republiku.

5.1.1 Arcibiskupský zámek

Arcibiskupský zámek je hlavním magnetem návštěvníků historického komplexu, v rámci něhož byl spolu se svými zahradami zapsán v roce 1998 na seznam Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Vznik a vývoj zámku je spjat s historií olomouckého biskupství a arcibiskupství. Po zničení původního goticko-renesančního paláce švédskými vojsky v třicetileté válce dal biskup Karel II. z Lichtensteinu-Castelkorna vystavět honosnou, raně barokní knížecí rezidenci olomouckých biskupů, která dodnes reprezentuje jejich společenský, politický a kulturní význam. Italské pojetí jí dodali architekti vídeňského císařského dvora Filiberto Lucchese a Giovanni Pietro Tencalla. Zámek je nejen unikátním historickým objektem, ale dodnes živým badatelským centrem ukrývajícím bohaté sbírky obrazů, knih či hudby, které mají kořeny v osvětlené činnosti sběratelů několika století.

5.1.2 Podzámecká zahrada

K areálu zámku patří Podzámecká zahrada. Původně byla jen zelinářskou a květinovou zahradou pod hradem na prostorách k řece Moravě. Od 15. století se měnilo její poslání i vzhled a v 17. století byla přebudována na barokní zahradu jako pokračování zámku až ke schodišti u řeky. V 19. století došlo k přebudování zahrady na stylový krajinářský park o velikosti 64 ha, využívající provedené regulace řeky Moravy a odvodnění bažinatého lužního lesa. Bohatým využitím vodní složky (potůčky, rybníky), botanickou skladbou luk i porostů s romantickými stavbami jako je Pompejanská kolonáda, Paví dvůr, Rybářský pavilon, Colloredova kolonáda a dále sochařskou výzdobou se řadí k předním evropským krajinářským parkům.

5. 1. 3 Květná zahrada

Slavná Květná zahrada, známá též pod názvem Libosad, patří mezi nejvýznamnější zahradní díla v celosvětovém měřítku. Dnes je prakticky jediným představitelem takto komponovaného celku v Evropě. Její hlavní část byla vybudována podle projektu císařského architekta Giovanni Pietro Tencally mezi léty 1665–1675. Na jedné straně ještě připomíná pozdně renesanční italské zaalpské zahrady, na straně druhé však již otevírá cestu francouzskému barokně klasicistnímu typu jako ve Versailles. Ani pozdější úpravy architektů zvučných jmen, Antona Archeho v 19. století a Pavla Janáka ve 20. století, jí nijak neubraly na originalitě a atmosféře doby svého vzniku. Labyrinty zelených stěn spolu s 244 m dlouhou Kolonádou, dvěma historickými skleníky, centrálním pavilonem Rotundou, květinovou a sochařskou výzdobou nabízí i dnes mnoho překvapujících a neopakovatelných zážitků.

[2] [8] [7]

5. 1. 4 Ostatní významné památky města

▪ Mlýnská brána

Přímo na Sněmovní náměstí u zámku stojí Mlýnská brána, která byla součástí hradebního opevnění města. Raně barokní úpravu připomíná dochovaný fragment malby průčelí věže, který dokumentuje podíl biskupa Karla II. z Lichtenštejna na obnovení Kroměříže. Nynější podobu získala brána ve 2. pol. 19. stol. částečně podle návrhu architekta Antonína Archeho. Jde o poslední dochovanou městskou bránu. Druhé dvě, Vodní a Kovářská, byly zbořeny v letech 1855 - 57. Mlýnskou branou vedla cesta k vrchnostenským stavbám za městskými hradbami, především k mincovně, mlýnu a pivovaru.

▪ Biskupská mincovna

Mincovna na Sladovnách byla budována biskupem Karlem II. z Liechtensteina-Castelcornu a v létě roku 1666 byly raženy první mince. Slavnostní chvíle byla, když v roce 1669 byla vyražena první zlatá medaile ve váze 100 dukátů. V Kroměříži se totiž nerozběhla pouze běžná výroba mincí, ale byli získáni i kvalitní pracovníci, kteří byli schopni plastického ztvárnění aversu a reversu mince či medaile. Díky dobré výtvarné úrovni a poctivé řemeslné práci patřily kroměřížské ražby k oceňovaným dobovým platidlům a později k sběratelsky hledaným numismatickým akvizicím. Koncem 18. století byla z příkazu císařovny Marie

Terezie činnost Mincovny ukončena. Od roku 1998 je budova mincovny plnohodnotným článkem v řetězci památkového fondu městské památkové rezervace v Kroměříži. V interiérech mincovny je o kroměřížském mincování vybudována expozice muzejního charakteru. [16]

▪ **Arcibiskupské vinné sklepy**

Sklepy jsou součástí Arcibiskupského zámku v Kroměříži, umístěné v podzemí v hloubce 6,5 m. Jejich plocha je 1030 m². Ve sklepě je celoročně stálá teplota v rozmezí od 9°C do 11°C. Je zde vhodné prostředí pro výrobu ryze přírodních, nejkvalitnějších mešních vín. Tato výroba má staletou tradici a na prahu třetího tisíciletí již trvá 735 let. Stěny pokrývají povlaky ušlechtilých plísní. Víno zraje v historických dřevěných sudech různé velikosti. Na základě ohlášení je možno připravit prohlídky sklepů s průvodcem, spojenou s ochutnávkou mešních vín, případně s pohoštěním. [16]

▪ **Památky Maxe Švabinského**

V areálu bývalého františkánského kláštera, nyní hotelu Octárna, jsou zpřístupněny čtyři Švabinského mozaikové lunety, které byly původně určeny pro výzdobu Národního divadla. Jednotlivé lunety se tematicky vztahují k významným událostem české historie: Libuše věští slávu Prahy, Karel IV. zakládá univerzitu, Jan Žižka vede tábority do boje, Komenský se loučí s vlastí. [16] V Kroměříži před muzeem na Velkém náměstí se nachází jeho památník. V Janském ulici můžeme zhlédnout jeho rodný dům. Životopis Maxe Švabinského viz Příloha č.3.

▪ **Církevní památky**

Kostel sv. Mořice založil biskup Bruno Schauenburka patrně krátce po roce 1262, kdy byla ustanovena u něj kolegiátní kapitula. Koncem 14. století byla přistavěna vikářská sakristie. Při napadení Kroměříže husity v roce 1432 byl kostel vypálen. Podle barokního pamětního nápisu přistoupil k opravě v roce 1516. Roku 1679 byl chrám opraven a vybaven mobiliárem. Roku 1730 byla za kardinála Schrattenbacha přistavěna k severní straně chrámu hrobní kaple Bolestné P. Marie. Zakladatel tuto kapli budoval jako místo svého posledního odpočinku. Roku 1836 kostel vyhořel. Následné opravu pojal projektant A. Arche jako

puristickou regotizací chrámu. Byla přistavěna křestní kaple a jižní předsíň. Do roku 1848 dostaly obě věže polygonální nástavce. V letech 1960 -1967 se opravoval vnější kostela, roku 1965 pak přišel na řadu interiéru vikářské sakristie a nakonec v letech 1979 - 1980 interiéru kostela.

Kostel sv. Jana Křtitele reprezentuje vrchol barokního stavitelství na Moravě. Byl postaven v letech 1737 - 1768 podle návrhu Ignáce Josefa Cyraního z Boleshausu jako součást koleje piaristického řádu. Přípomínkou svěcení z roku 1768 je umístění 12 bronzových křížů kolem obvodu kostela. Centrála s oválnou lodí je zaklenuta ve výšce 35 m. Bohatá fresková výzdoba od J. J. Edgense ikonograficky oslavuje patrona chrámu sv. Jana Křtitele. Svou polohou a svými rozměry představuje dominantu v kroměřížské centrální části města, která je vstupní částí do historického jádra.

Další církevní památkou je kostel Blahoslavené Panny Marie. Pochází z raného středověku, ale po přestavbách je původní částí jen jádro věže. Za autora dnešní stavby z let 1724-1736 je považován Ignác Cyraní von Bolleshaus . Půdorysně má vzor v pražském jezuitském chrámu sv. Klimenta a interiéru je barokní.

Na Slovanském náměstí stojí pravoslavný kostel svatého Cyrila a Metoděje. Kostel byl postaven v letech 1946 - 1948 v byzantském stylu. Měl být upomínkou na rumunské osvoboditele města a na biskupa Gorazda. Ten působil v Kroměříži a později v Praze, kde byl v roce 1942 popraven nacisty za ukrývání účastníků atentátu na R. Heydricha. [28]

5. 1. 5 Muzeum Kroměřížska

Na Velkém náměstí se nachází Muzeum Kroměřížska. Město Kroměříž doposud postrádalo komplexní obraz zhodnocení své minulosti. Kde jinde, než v prostředí sklepení kapitulního domu, v prostorách s „historickou pamětí“ a jedinečnou atmosférou danou kouzlem původní hmoty kamenného zdiva, je vhodné prezentovat historický obraz města spolu s nadčasovými hodnotami vytvořenými předchozími generacemi a tím se stal sklep Muzea Kroměřížska. Snahou tvůrců expozice bylo vytvořit formou kombinace archeologických a historických pramenů a s využitím moderních prezentačních forem působivý obraz minulosti města.

Atraktivní prostředí historického sklepení nabízí návštěvníkům expozici o životě města v minulosti s využitím bohatých archeologických a historických sbírkových fondů muzea, které přiblíží historické děje a každodenní život jeho obyvatel od raného středověku do raného novověku. Návštěvníci zde uvidí např. nálezy z odkrytých odpadních jímek a studní, středověkou keramiku, sklo, doklady drobného užitého umění, doklady jídelníčku a hygieny, nálezy hrnčířských pecí a dílen, ale také mučící nástroje a doklady útrpného práva, středověkou zbroj aj.

Expozice klade důraz především na výpověď trojrozměrných exponátů umístěných ve vitrínách s minimem textových informací. Textové, obrazové a ostatní doplňující informace získá návštěvník především formou nabídkových audiovizuálních programů, které si může sám zvolit. Například formou dotykových čidel a plošné obrazovky může na zmenšeném modelu města zachycujícím jeho podobu z poloviny 19. století procházet ulicemi města. Pomocí této „virtuální“ procházky městem se dozví vše stavebním vývoji, památkových objektech a kulturních dějinách města. Základní schéma expozice je navíc ještě oživeno modelovými rekonstrukcemi. Kromě zmíněného modelu města zde je také středověká hrnčířská pec s dílnou hrnčíře, černá kuchyně měšťanského domu, středověká odpadní jímka a skutečný, více než tři století starý dřevěný vodovod objevený pod dlažbou jedné z kroměřížských ulic. Mezi poklady nalezenými pod městskou dlažbou návštěvník m.j. uvidí také doklady středověké gramotnosti a drobného užitého umění, středověké, renesanční a barokní dekorativní kamnové kachle, ale také skutečné mincovní poklady a tezaury šperků a jiných cenností, ukrývané obyvateli města v dobách nebezpečí.

Tento projekt byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu a Zlínským krajem v rámci Programu uchování, obnovy a zpřístupnění hmotného kulturního dědictví ve Zlínském kraji.
[19]

Fotogalerie kroměřížských památek viz Příloha č. 5.

Mapka významných památek na území města Kroměříže viz Příloha č. 6.

5.2 Trasa UNESCO

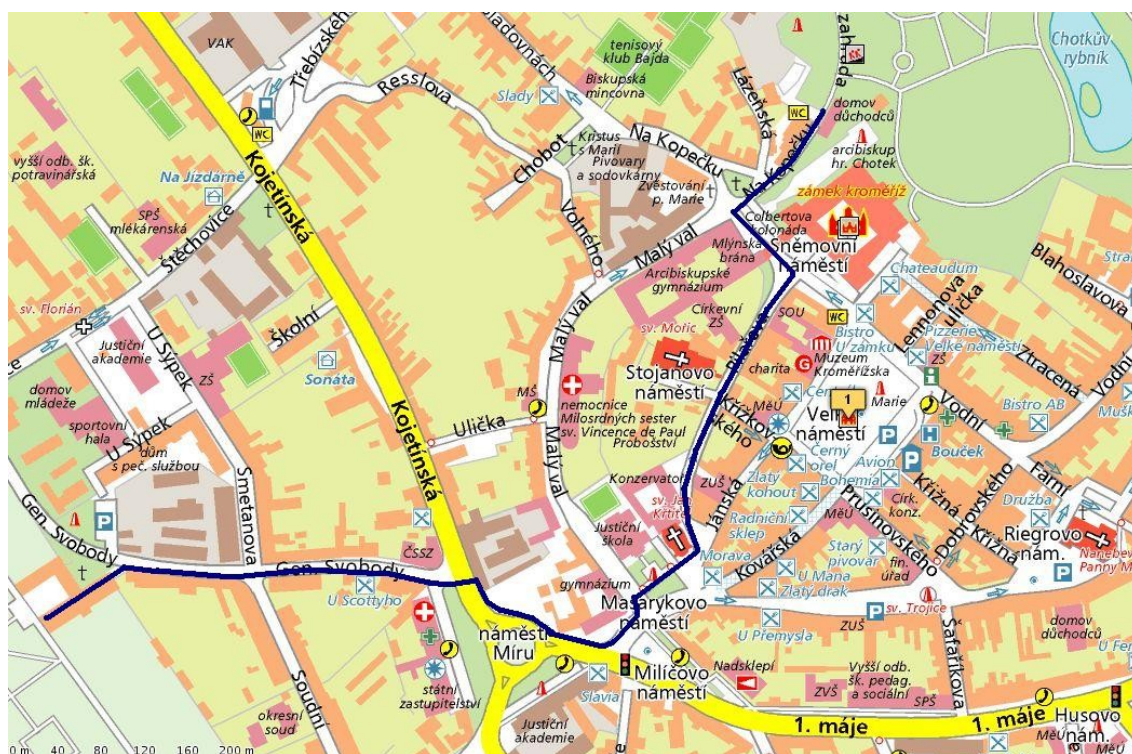
Před turistickou sezónou roku 2009 vznikl ve městě nový orientační systém. Orientační systém je sestaven horizontálním i vertikálním značením. Spousta turistů se lehce dostala k zámku, ale vysvětlit jim cestu například ke Květné zahradě, která je od centra poměrně daleko byla docela obtížná. Podle kroměřížské místostarostky Olgy Sehnalové se pomocí horizontálního značení zabudovaného do dlažby lehce propojila Podzámecká a Květná zahrada takzvanou trasou UNESCO. Návštěvníky zavádí nejkratší cestou k cílům, které jsou z pohledu cestovního ruchu nejhodnotnější.

Značení má podobu bronzových tabulek s motivem městského loga umístěných v dlažbě přibližně po dvaceti metrech tak, aby byl z jedné na druhou dostatečný výhled, viz obrázek vpravo. Šipka v reliéfu loga ukazuje vždy směr ke Květné zahradě. Trasu doplňují vhodně umístěné informace o tom, co značení znamená, odkud a kam vede a jaké zajímavosti na něm můžeme najít. Návštěvník se tedy dozví i něco o dané lokalitě, o historii města apod.

v různých jazykových mutacích. Značená trasa vás provede po nejvýznamnějších památkách historického města, které bylo od svého založení baštou církevní moci. Jejím výchozím bodem je hlavní vstup do Podzámecké zahrady, odkud se můžete vydat k historickým vinným sklepům, projít jedinou původní dochovanou městskou bránou a od Arcibiskupského zámku pokračovat malebnou Pilařovou ulicí kolem kostelů sv. Mořice a sv. Jana Křtitele na Masarykovo náměstí dýchající historií a jedinečnou architekturou. Koncovým bodem je brána do Květné zahrady. [28]

Mapa č. 5.1 – Vyznačená trasa UNESCO v Kroměříži

Druhou částí orientačního systému jsou klasické vertikální směrovky, viz obrázek vlevo. Objevují se i na nových místech, například na nedávno vybudovaném Hanáckém náměstí, které je novým nástupním místem do města s odstavnými parkovišti. Směrovky jsou doplněny o nové orientační a informační tabule rozmístěné na exponovaných místech, například v blízkosti nádraží či u vchodu do památek. Všechny prvky orientačního systému jsou provedeny v jednotné grafické podobě vycházející z loga města. Posléze byli postaveny i větší informační tabule.

5.3 Projekt Národní centrum zahradní kultury

V nejbližší době čeká zahrady v Kroměříži velká obnova. V roce 2008 byl vypracován společností Transat architekti projekt Národní centrum zahradní kultury (dále NCZK), který se týká právě Kroměříže. V jeho rámci byla během několikaměsíční intenzivní komunikace mezi institucemi, které se budou podílet na projektu, přijata řada strategických, investičních a dislokačních rozhodnutí, podepřených podrobnou kompoziční a historickou analýzou, prostorovými návrhy a památkovými záměry. Prioritou stavební části projektu NCZK bude Květná zahrada a její obnova vyrůstající na pozadí různorodých metodických pokynů a výzkumů v oblasti historických zahrad a parků (stavby, konstrukce, cestní síť, zeleň, vodní režim atd.) Nositelem projektu je Národní památkový ústav a mezi partnery patří Muzeum umění Olomouc, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita Brno, Zlínský kraj a Město Kroměříž.

Projekt dostal téměř 337 milionů korun z Evropské unie. Menší finanční prostředky se dotknou Podzámecké zahrady a zámku. Již v září 2010 nabylo právní moci stavební povolení na stavbu „Národní centrum zahradní kultury, Podzámecká zahrada – zahradnictví – Kroměříž“ v hodnotě stavebních prací cca 24 mil. korun. Na zámku budou provedeny stavební práce ve výši cca 12 milionů korun. Většina peněz ale půjde na úpravy Květné zahrady. Obecným cílem stavební části NCZK je totiž především maximální zpřístupnění všech částí Květné zahrady a výrazné nastartování vzorové metodické obnovy obou zámeckých zahrad. Objekty čestného dvora nabudou hodnoty stavebních prací ve výši 75 milionů korun, část zahradnictví a technického provozu bude stát 76 milionů korun a prostranství Králičího kopečka a Ptácnice bude zhotoveno za 16 milionů korun. V roce 2011 má začít proměna obou zahrad, kdy z chátrajících trosek se stanou opět výjimečné zrekonstruované historické památky. [20]

Pro jejich záchranu byla oslovena světoznámá architektka Eva Jiřičná, která projektovala Novou oranžérii pro zahradu Pražského hradu a ve Zlíně lehce kontroverzní stavby Kongresového a Univerzitního centra. Architektka již navrhla novou loděnici u Dlouhého rybníka v Podzámecké zahradě. Jednalo by se o dům, v němž by se půjčovaly loděky. Půjčování loděk zde fungovalo i v minulosti a současný stav je špatný. Nacházela by se zde i odpočinková místnost s občerstvením a koutkem pro děti. Bude zajímavé sledovat, jak se skloubí moderní styl s tím historickým. Památkáři nečekaně také nejsou proti. Původně mělo přijít na rekonstrukci přes miliardu korun, takže vše bude záviset na financích. Letos,

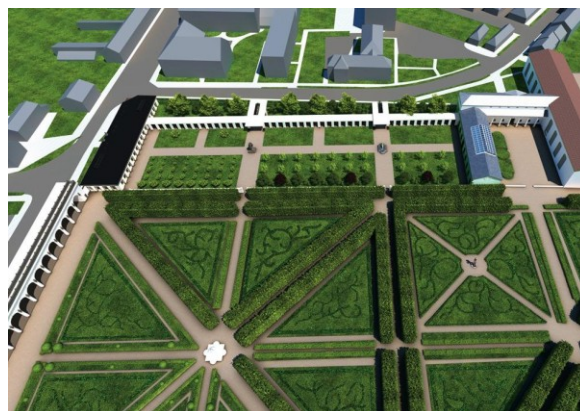
v roce 2011, by měly být zbourány betonové skelety zahradnictví, místo nichž vyroste odpočinková místnost pro návštěvníky. Památkáři chtějí obnovit i původní skleník, který zničila druhá světová válka, ale na ten už nejsou peníze.

Květná zahrada projde markantnějšími úpravami, bude obnovena třetina její plochy. Na obrázcích níže je zachycena vizualizace části Květné zahrady.

Skleníky a ptačí voliéra

Pohled na vstupní prostor

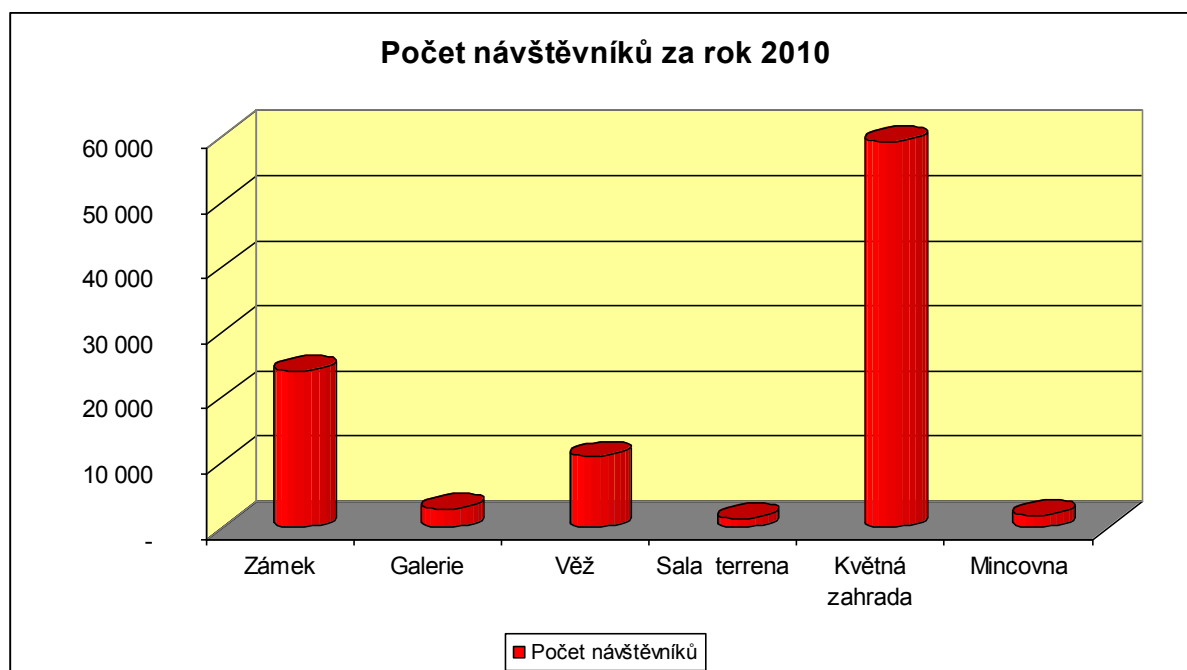

Zdroj: Vizualizace Národního památkového ústavu Kroměříž (projekt NCZK)

Upraví se a zpřístupní pro veřejnost vstupní objekt, rekonstrukcí projde také studený a tropický skleník. Obnoví se zeleň. Nový bude i Králíčí kopec, na který se vrátí králíci, voliéra a Pstruží rybníky, kde vyrostou průlezky pro děti. Holandská zahrada se vrátí do podoby, jakou měla na konci 17. století a začátkem 18. století. K polovině roku 2011 jsou práce ve fázi příprav a vše má být hotovo na konci roku 2014. [21]

5.4 Návštěvnost památek

Jak se památky UNESCO rozvíjí v cestovním ruchu nám napoví následující graf návštěvnosti kroměřížských památek za sezónu 2010.

Objekt zámek znamená trasu historických sálů. Prochází se reprezentativními interiéry prvního a druhého patra, součástí prohlídky je i největší zámecký sál - Sněmovní sál, soukromé apartmá olomouckých arcibiskupů i zámecké knihovny. Trasa je přístupná pouze s průvodcem, doba trvání cca 90 minut. Galerie je obrazárna kroměřížského zámku a představuje druhou nejvýznamnější galerii v České republice, ve sbírce středoevropské malby 15.- 18.století. Návštěvník shlédne 85 originálů (Tizian, van Dyck, L.Cranach st.). Přístupná je s průvodcem i samostatně, doba trvání činí cca 60 minut. Věž nabízí jedinečný pohled na historické jádro Kroměříže i blízké okolí z 84 m vysoké dominanty zámku. Je přístupná samostatně, bez průvodce, výstup trvá cca 30 minut (206 schodů). Sala terrena se nachází pod východním křídlem zámku jako jedinečné propojení rezidence s podzámeckou zahradou, sestává z trojice sálů a 2 grott. Přístupná je s průvodcem, doba trvání cca 30 minut. [20]

Arcibiskupský zámek nabízí hned tři zvýhodněné druhy vstupenek, které tématicky slučují prohlídkové trasy a objekty. Trasa Via UNESCO zahrnuje historické sály, věž a Květnou zahradu. Pokud zakoupíte okruh Via Residenta, navštívíte historické sály

a obrazárnu. Třetí trasa se jmenuje Via Artis a patří do ní prohlídka obrazárny, mincovny a orlovny. [23]

Tab. č. 5.1 – Srovnání návštěvnosti v letech 2009 a 2010 ¹

Název objektu	Počet návštěvníků v letech	
	2009	2010
Zámek	42 763	24 041
Galerie	15 040	2 913
Věž	12 061	10 921
Sala terrena	896	1 331
Residenční trasa	-	7 665
Trasa UNESCO	-	8 779
Trasa za uměním	-	351
Trasa zahradami	-	53
Květná zahrada	63 906	59 382
Mincovna	8 714	1 830
Celkem	143 380	117 266

Nejnávštěvovanějším místem v Kroměříži se stala Květná zahrada. V roce 2010 ji navštívilo přes 59 tis. turistů. Avšak v roce 2009 to bylo skoro 64 tis. lidí. Na pomyslném druhém místě se umístil zámek. Což je docela překvapivé, protože více návštěvníků zajímá spíše park a příroda než historie. Obě památky ale disponují úžasnou architekturou a ukázkou nezaměnitelného umění. Historické sály zámku shlédlo v roce na 24 tis. lidí. Oproti roku 2009, kdy ho navštívilo skoro 43 tis. turistů, ale jde o velký pokles zájmu o něj. Velmi oblíbená je zámecká věž, kterou zdolalo necelých 11 tis. lidí, v roce 2009 jich bylo přes 12 tis.

Podle tabulky vidíme, že návštěvníků stále ubývá. V roce 1997 se město Kroměříž stalo nejkrásnějším historickým městem České republiky. O rok později následoval ještě lepší úspěch v podobě zapsání na Seznam UNESCO. Po těchto událostech se město stalo velmi

¹ Pozn. Počty návštěvníků poskytla Kateřina Tomečková – Návštěvníký provoz Arcibiskupského zámku.

navštěvované. Mezi zahraniční turisty patřili Němci, Rakušané, Japonci ale i Italové a Francouzi. Dnes potkáme spíše české turisty, občas návštěvníky slovenské národnosti. Po roce 2000 obliba kroměřížských památek stále klesá. Snad k větší návštěvnosti přispěje právě probíhající rozsáhlá rekonstrukce.

5.5 SWOT analýza města Kroměříž

Tab. č. 5.2

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ historické město s množstvím památek zapsané v UNESCO ▪ velké množství atraktivních turistických cílů v okolí města ▪ nabídka kulturních akcí pro střední a starší generaci ▪ významné sakrální památky – církevní cestovní ruch ▪ značné množství pořadatelů akcí v kultuře a cestovním ruchu ▪ tradice hudebních festivalů ▪ využívání atraktivních exteriérů k sezónním akcím ▪ široká škála škol ▪ dobrá dopravní dostupnost ▪ oddělení průmyslové části od obytné zóny ▪ dostatek sportovišť ▪ zlepšující se bezbariérovost ulic 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatečné finanční prostředky na obnovu památek ▪ krátká turistická sezóna zámku ▪ nedostatečné návštěvnické zázemí u památek (WC) ▪ nedostatečná provázanost památek, dalších atraktivit a služeb ▪ nedostatek doprovodných programů na zámku ▪ chybí nabídka atraktivit pro mladší generace ▪ absence velkých kulturních akcí ▪ nedostatek ubytovacích kapacit pro početnější skupiny, chybí levnější typy ubytování – turistická ubytovna, kempy a nedostatečné zázemí pro udržení turistů na delší pobyt ▪ nedostatečná možnost pro využití prostor v Domě kultury

<ul style="list-style-type: none"> ▪ vnímání Kroměříže jako města kultury a klidu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatek parkovacích ploch, cyklostezek a komunikací pro pěší ▪ nedostatečná infrastruktura pro rozvoj cestovního ruchu ▪ nevyhovující kino, plavecký a zimní stadión ▪ nedostatek relaxačních zón ▪ chybí úschovna kol v centru
--	--

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ prodloužení splavnosti řeky Moravy – zdymadlo v Bělově ▪ využití potenciálu školních poznávacích zájezdů ▪ rozšíření ubytovacích kapacit ▪ rostoucí zájem o zdravý životní styl - vybudování cyklostezek ▪ regionální spolupráce ▪ vytvořit cyklistický okruh městem s půjčovnou kol ▪ lépe využít existenci letiště ▪ finance ze strukturálních fondů EU 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nekoncepční a neorganizované řízení cestovního ruchu ▪ nezískání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU ▪ neochota akceptovat cestovní ruch jako jeden z pilířů ekonomiky města ▪ rostoucí konkurence destinace s komplexním marketingem ▪ snížení počtu návštěvníků kvůli hospodářské krizi ▪ nejistota organizačního a finančního zajištění festivalů ▪ povodeň

5. 6 Infrastruktura města

5. 6. 1 Ubytování a stravování

Ubytovací služby v Kroměříži jsou nedostačující. Nachází se zde jenom dva čtyřhvězdičkové hotely a malé pensiony. Postrádá se zde turistická ubytovna nebo jiný druh levnějšího typu ubytování. Naopak se zde nenachází ani hotel, který by poskytoval více jak 50 lůžek a kvalita jejich služeb přesáhla standart čtyř hvězdiček. Náročnější klienti volí ubytování v hotelu Octárna****, který je vybudován z bývalého kláštera. Nabízí mnoho služeb a bývají zde ubytování významní hosté města Kroměříže. Dále v centru města najdeme ubytovací zařízení s 20 – 25 lůžky. Určitě stojí za zmínku hotel Bouček****, pension Excellent, pension Domov nebo pension Malý Val. Všechny se nachází v centru města. Dlouho působící hotel Hvězda** ve Vážanech stojí na okraji města. Jelikož sídlí ve městě hodně domovů mládeže, některé nabízí ubytování i pro externí hosty, avšak pouze v době letních prázdnin. Pokud do Kroměříže během roku zavítá větší skupina turistů, nemají se kde ubytovat. V blízkém okolí nenajdeme ani novější kemp. Postavit stan si můžete na Pionýrské louce nebo Na Hrázi.

Stravování je již na lepší úrovni. Kolem náměstí najdeme mnoho příjemných restaurací s nabídkou denního menu za přívětivou cenu, českou i mezinárodní kuchyní. Již přes rok funguje na Velkém náměstí restaurace, pension a pivovar Černý orel. Vše je umístěno v zachovalém měšťanském domě. Vaří zde i své vlastní pivo a jedná se o jediný pivovar v okolí Kroměříže. Tuto restauraci pochvaloval i internetový portál Kudy z nudy agentury Czechtourism. Další výborné restaurace jsou restaurace Scéna, restaurace U Kajetána, restaurace Bouček a výbornou českou kuchyni vaří na Hulínské ulici v restauraci Stará Masna. Kaváren, cukráren a barů je zde také dostatek. Ale když srovnám Uherské Hradiště, kde jsou zahrádky kaváren na každém metru, městu Kroměříž tento rozvoj ještě chybí. Ale gastronomie je oblíbený průmysl a tak se zde stále otevírají nové podniky.

5. 6. 2 Dopravní dostupnost

Hlavní úlohu dopravní obslužnosti plní silniční doprava. Kolem Kroměříže prochází dálnice D1 z Prahy do Hulína, která pokračuje po rychlostní komunikaci až do Zlína. Otevřena byla v prosinci 2010. Projekt dálniční sítě velmi pomohl překrvení silniční sítě.

Ve spojení s místy a městy okresu, regionu a země sehrává hlavní roli automobilová a autobusová doprava. Železniční spojení je reprezentováno navazující hlavní tratí v Hulíně, kudy prochází koridor. Město leží na železniční trati Kojetín – Valašské Meziříčí. Cestující Českých drah musí přesehat buď v Kojetíně nebo Hulíně. Přímé spoje jezdí do Velkého Meziříčí. Po městě jezdí městská hromadná doprava, která se v následujících měsících chystá zdražovat jízdné.

5. 6. 3 Vzdělání a kultura

Ne nadarmo se Kroměříž říká Hanácké Athény, neboť řecké Athény bylo město vzdělání a kultury. Základní školy jsou po městě rozmístěny uspokojivě. Studenti ze širokého okolí se hlásí na několik středních škol s zaměřením na různé obory. Mládež chodí do dvou gymnázií, pedagogické, zdravotnické, mlékárenské, veterinární, hotelové a ekonomické střední školy a mohou si vybrat i mezi dvěma učiteli. V posledních letech se rozrostlo i vysokoškolské vzdělání. Na nově vybudovaném Hanáckém náměstí nalezneme Vysoký polytechnický institut a na Střední škole hotelové a služeb sídlí detašované pracoviště Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Městu se nabízí možnost vznik nových oborů českých univerzit.

Ve městě máme několik možností sportovního vyžití. Nachází se zde krytý plavecký stadion, fotbalové hřiště, atletický stadion, kuželna, sportovní letiště, tenisové kurty, motorkářská dráha, jachtklub, sportovní areál Bajda a tři větší fitness centra. Zimní stadion je ve špatném stavu a žádal by opravu, totéž platí o krytém plaveckém stadionu.

Důležitou součástí života obyvatel hraje Dům kultury Kroměříž. Pořádají se zde divadelní představení, plesy, koncerty, ale i kurzy tance a jiné zájmové činnosti. Také v Klubu Starý Pivovar se koná hodně hudebních akcí. Místní mohou navštěvovat Knihovnu Kroměřížska.

5.7 Atraktivní akce

Město Kroměříže se může pyšnit bohatým kulturním životem. Pokud se vydáte do Kroměříže zejména v létě, určitě narazíte na nějakou zajímavou akci. Kroměříž je městem umění, koná se zde mnoho koncertních a divadelních představení, plno oslav a výročí. Přispívá k tomu také, že se v Kroměříži nachází dvě hudební konzervatoře a základní umělecká škola, ze které vychází úspěšní hudebníci. Nabízím Vám na výběr ty nejatraktivnější akce, které se konají přímo v Kroměříži během celého roku.

Název akce	přibližný termín konání
Oslavy výročí zápisu zahrad a zámku na listinu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO	v průběhu celého června
Forfest Czech republic - Mezinárodní festival současného umění s duchovním zaměřením	červen
Dobývání Kroměříže Švédy	červenec
Rytíři v Kroměříži	srpen
Festival Hudba v zahradách a zámku	v průběhu celého léta
Promenádní koncerty	v průběhu celého léta
Dožínky Zlínského kraje	první sobota v září
Kroměřížské hudební léto	září

Hlavními pořadateli kulturních akcí v Kroměříži jsou Dům kultury Kroměříž, město Kroměříž, Klub UNESCO Kroměříž, např. Kroměříž patří dětem, Den tance, jarmarky lidových řemesel atd. Největší událostí roku býval Mezinárodní festival vojenských dechových hudeb, který byl konán naposledy v roce 2008. Pro malou účast zahraničních účastníků musel být festival zrušen. Na tuto akci se vždy netěšili nejen lidé z Kroměřížska, ale také návštěvníci z širokého okolí, z Čech a Slovenska.

Zajímavé akce se konají i v okolí Kroměříže. Známé jsou Pivní slavnosti na Kamínkách, Floria Věžky nebo také Židovský týden v Holešově. Mezi další události patří také výstavy, odborné konference, sympozia a kongresy.

5. 8 Památky a další zajímavosti v okolí města Kroměříž

Důvodem návštěvy Kroměříže nemusí být jenom hlavním lákadlem skutečnost, že památky jsou zapsány na Seznam UNESCO. Okolí města má toho mnoho co nabídnout. Uvádím mnou vybraná zajímavá místa, která v rámci návštěvy regionu stojí za vzhlednutí.

5. 8. 1 Židovské památky v Holešově

Židovská synagoga v Holešově patří mezi nejvýznamnější památky nejen v Holešově a okolí, ale i v celé České republice. Jelikož je tato synagoga dnes již jedinou synagogou tzv. polského typu, která se zachovala v původní podobě, bývá označována dokonce jako světový unikát. Tato renesanční budova se v jádře dochovala původní podoba do dnešní doby, i když

byla v r. 1615 upravena a rozšířena přístavbou předsíně a výtvarně sjednocena vnitřními úpravami r. 1737. Dnešní synagoga je budova dvoupatrová. V přízemí je hlavní modlitební sál. Jižní stěna hlavního sálu je nad přísálím otevřena dvěma otvory do ženské galerie, která se nachází v prvním patře budovy.

V dnešní době je v ženské galerii i v bývalé židovské škole umístěna expozice Židé a Morava, seznamující návštěvníky s historií židů na Moravě od nejstarších zmínek po druhou světovou válku. Druhá část expozice seznamuje s židovskými památkami, které dnes na Moravě existují nebo alespoň dříve existovaly. V obou těchto místnostech jsou také vystaveny předměty, které se používají k bohoslužbám i k běžnému životu.

Za pozornost také bezesporu stojí nedaleký židovský hřbitov. Náhrobky v počtu 1500 jsou rozptýleny po celé ploše, přičemž nejznámější dochovaný identifikovaný náhrobek pochází z r. 1646. [13]

5. 8. 2 Skanzen v Rymicích

V Rymicích se nachází areál památek lidového stavitelství východní Hané. Vesnická stavení rekonstruovaná v sedmdesátých letech představují způsob bydlení a hospodaření v této části Moravy v posledních dvou staletích. Návštěvníci si mohou prohlédnout interiéry domů vybavených tradičním inventářem kuchyní, světnic a hospodářských místností. K vidění je také dílna vesnického sedláře a stará kovárna s výhní a kovářským nářadím. [22]

V obci se nachází také historická tvrz.

5. 8. 3 Větrný mlýn u Velkých Těšán

Dřevěný větrný mlýn leží u obce Velké Těšany asi 8 km od Kroměříže. Je to dvoupatrová stavba se sedlovou střechou, zavěšená na konstrukci z trámů. Základ stavby tvoří kříž, do nějž je nasazen středový vertikální sloup „otec“, podepřený čtyřmi vzpěrami. Pod podlahou prvního patra je na středovém sloupu zavěšeno „sedlo“ z trámů, jehož pomocí se celý mlýn otáčí podle směru větru. V prvním patře je moučnice se sítý, na něž padá rozemleté zrna z mlýnských kamenů v druhém patře. Vrchní kámen se otáčí pomocí palečného kola na větrných lopat. Horní část mlýna, kde jsou kameny a násypka pro zrna se nazývá „zanáška“. K mlýnu patří také tzv. „šalanda“ místnost pro mlynáře a mleče. K otáčení mlýnem sloužil trámec, dosahující k zemi, později se používal hever nebo žentour. Mlýn se natáčel po větru tak, aby hřidel větrných lopat stála kolmo na směr větru. Síle větru se přizpůsoboval také počet „plachet“ na lopatách. V roce 2010 byla provedena oprava lopat větrného mlýna s využitím finančního příspěvku v rámci státní

finanční podpory z Ministerstva kultury ČR z programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. [19]

5. 8. 4 Zámek Chropyně

Zámek v Chropyni je půvabný lovecký zámek v sousedství velkého rybníka. Nalezneme zde rytířský sál s kazetovým stropem a erby Fürnstenbergů a v něm velká sbírka zbraní chladných i palných z 30-ti leté války. Dále Ječmínkův sál, kde je stále prostřeno pro návrat hanáckého krále. K vidění jsou expozice z dějin města počínaje pravěkem a druhá expozice je věnována chropyněskému rodákovi Emilu Filly, která je v rekonstrukci. Jednou za dva roky se zde konají Hanácké slavnosti. [19]

5. 8. 5 Agroturistika - Ranč Kostelany

Asi 15 km od Kroměříže se nachází ranč, který na nás dýchne atmosférou divokého západu. Nachází se zde hotel Crazy Mary***, restaurace Saloon, stáje pro ustájení koní, hala a jezdecká aréna. Součástí je i westernové městečko s divadelní scénou, kde se pořádá mnoho kulturních akcí. Ranč nabízí jezdecké výcviky a také vyjížděky do přírody.

5. 8. 6 Cyklostezky

V oblasti Kroměříže je vybudováno mnoho nových cyklistických tras, při kterých můžete poznávat krásy přírody. Rovinatý ráz Střední Hané je tak ideálním místem. Vydat se můžete buď po hlavních cestách přímo po cyklisty nebo po vedlejších silnicích. Nyní už má okres přes tři sta kilometrů značené sítě cykloturistických tras a přibývají další. Hlavní cyklostezka se jmenuje Moravská stezka, která vede z Olomouce přes Tovačov, Chropyni, Kroměříž a pokračuje přes Záhlinické rybníky až do Otrokovic.

V červnu 2010 byla otevřena nová cyklostezka Kroměříž – Střížovice – Kvasice. Provozuje se již skoro rok a sportovci na kolech nebo in-linech si ji nemohou vynachválit. Celý projekt stál 28,5 mil. Kč. 85 % částky financovaly dotace z rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava: 24,3 mil. Kč. Vybuďovala se zde páteční cyklostezka

pro cyklisty a chodce se zpevněným povrchem včetně doprovodné infrastruktury. Stezka je součástí „Cyklostezky podél Baťova kanálu“, která je jednou z priorit Zlínského kraje. Cyklostezka vede z Kroměříže kolem zdejšího sportovního letiště podél pravého břehu řeky Moravy přes Trávnícké zahrádky až k fotbalovému hřišti v obci Kvasice. Z kroměřížského Velkého náměstí činí trasa celkem 10,2 km. Partnery projektu jsou obec Střížovice a obec Kvasice.

Doposud nejoblíbenější je cyklostezka Kroměříž – Záhlinice. Tato cyklostezka vede hezkou přírodou, rovinou po perfektním asfaltu. Je vhodná pro všechny věkové kategorie. Trasa vede z kroměřížské části Dolní zahrady, přes bažantnici až do Záhlinic, které leží mezi Hulínem a Tlumačovem. Její celková délka je 8,7 km.

Do Záhlinic se dá dostat i přes Hulín. Do Hulína vede cyklostezka přes obec Bílany a z Hulína se můžeme dál vydat na Holešov nebo jet do Záhlinic. Po místní komunikaci vede i cyklostezka do obce Kostelany. Další cyklostezka vede do Chropyně přes obec Plešovec.

Kroměříž je napojena na již zmíněnou Moravskou cyklostezku a je zde celkem hustá síť cyklotras. Byla vydána také cykloturistická mapa Kroměřížsko, kde jsou vyznačeny vybrané okruhy cyklotras. Jedná se zejména o následující cyklotrasy:

- Rovinou okolo Kroměříže: Kroměříž, Plešovec, Chropyně, Skaštice, Břest, Němčice, Rymice, Holešov, Ludslavice, Kunovice, Záhlinice, Kroměříž v délce 47 km.
- Z Kroměříže na skok do Chřibů: Kroměříž, Jarohněvice, Drahlov, Zlámanka, Lubná, Vrbka, Tabarky, Kostelany, Bunč, Brdo, Bunč, Zdounky, Nětčice, Rataje, Kroměříž v délce 47,5 km.
- Hostýnské vrchy pro náročnější: Holešov, Jankovice, Brusné, Rusava, Hostýn, Skalný, Tesák, Rajnochovice, Troják, Košaříska, Hadovna, Holešov, v délce 59 km.

Mapy cyklostezek na Kroměřížsku viz Příloha č. 4

5. 8. 7 Naučné stezky

Úroveň naučných stezek v Kroměříži je velmi nízká. Celkem nová a pěkně provedená je naučná stezka Hráza. Nachází se v jihovýchodní části Kroměříže u bývalého štěrkoviště Hráza. Naučná stezka seznamuje na 10 zastávkách s mokřadními společenstvy údolní nivy, lužního lesa, flórou a faunou tzv. hanáckých tůní, rybami a savci ve vodním prostředí a ochranou mokřadních ekosystémů. Je vhodná pro pěší a její délka je 2 km.

Druhou naučnou stezkou v Kroměříži je naučná stezka Stonáč, někdy nazývaná „Naučná stezka Žabky Kuňkalky“. Přírodovědná naučná stezka vás seznámí s prostředím lužní krajiny v nivě řeky Moravy u Kroměříže, mokřady, tůněmi, slepými rameny, lužními lesy a s rostlinami a živočichy v nich žijícími. Trasa začíná u lesíka vedoucího k mostu přes potok Stonáč na severovýchodním okraji Kroměříže, na cyklistické stezce do Bílan a vede okolím přírodní rezervace Stonáč. Stezka vede nenáročným rovinatým terénem. Stezku je vhodné absolvovat od jara do podzimu, kdy je možné pozorovat řadu vodních živočichů, ptáků, obojživelníků a zejména bezobratlých. Od května kvete i většina vodních a pobřežních rostlin. Je vhodná pro pěší i cyklisty a její délka je 1,5 km. V současné době je v dezolátním stavu.

6 Výsledky práce a doporučení

6.1 Zhodnocení využitelnosti památek UNESCO v cestovním ruchu

Památky kulturního a přírodního dědictví UNESCO lákají cestovatele po celém světě. Jsou pod ochranou světové organizace a tím se stávají něčím výjimečným. Stát je zavázán zachovávat jejich historickou hodnotu. Věřím, že se díky světovému dědictví památky uchovají následující stovky let, aby je mohly v budoucnu obdivovat další generace.

Nejnavštěvovanějším místem České republiky je Praha, která láká rozsáhlým komplexem. Nikde jinde u nás nenajdeme větší koncentraci zahraničních turistů jako právě v historickém centru Prahy. Bohužel někteří podnikatelé v cestovním ruchu využívají svých pozic a snaží se z cizinců vylákat co nejvíce peněz. Velmi oblíbeným se stal unikátní hrad a zámek v Českém Krumlově. Čeští návštěvníci pojí toto místo s vodáckou turistikou. Rozvoji cestovního ruchu u nás by přispělo vybudování lepší infrastruktury a rozšíření kvalitních nabídek služeb. Vše by přispělo ke zlepšení ekonomické situace státu. Ne každá země se může pochlubit počtem a rozmanitostí památek UNESCO jako u nás. Měli bychom si uvědomit, jaké máme výhody a lépe využívat tyto destinace pro rozvoj cestovního ruchu v celé České republice.

6.2 Srovnání výše vstupného na zámcích

Dovolila jsem si srovnat výši plného vstupného do historických sálů čtyř zámků ČR zapsaných na Seznam památek UNESCO. Každé místo má své kouzlo, ale pro zajímavost chci uvést ceny za prohlídku jednotlivých zámků. Na tabulce níže jsou uvedeny ceny vstupného pro dospělou osobu a to s českým a cizojazyčným výkladem.

Tab. č. 6.1 – Srovnání výši vstupného

Zámek	Plné vstupné (v Kč)	
	český výklad	cizojazyčný výklad
Český Krumlov	150,-	250,-
Telč	110,-	210,-
Kroměříž	140,-	280,-
Lednice	150,-	200,-

Zámky v Českém Krumlově a Telči si za cizojazyčný výklad přiráží 100Kč. Arcibiskupský zámek Kroměříž si účtuje 100% příplatek k ceně vstupného. Nejméně si cizinci připlatí na zámku v Lednici. Ve všech zámcích nabízí snížené vstupné pro žáky, studenty, seniory, osoby ZTP a ZTP/P, rodinné vstupné a organizované skupiny. Ceny vstupného jsou si velmi podobné a odpovídají kvalitě poskytnuté služby.

6.3 Možnosti rozvoje města Kroměříž

V pololetí roku 2010 byl zaznamenán nárůst turistů ve Zlínském kraji o 2,3 procenta¹. Bohužel kroměřížské památky jsou až třetím nejnavštěvovanějším místem ve Zlínském kraji. Před nimi se umístila ZOO Lešná a skazen v Rožnově pod Radhoštěm. V minulém roce vypracovala Kroměřížská rozvojová kancelář Marketingovou strategii cestovního ruchu pro město Kroměříž na léta 2011 – 2020. Typickým návštěvníkem Kroměříže je český turista, který zde stráví 1 – 3 dny. Ve dvou podkapitolách uvedu své postřehy a doporučení.

6.3.1 Město památek UNESCO a otázka infrastruktury

Kroměříž by si měla uvědomit, že je to historické město s památkami UNESCO a využít rostoucího zájmu o cestovní ruch a aktivní trávení volného času. Městu škodí špatná

¹ Pozn. Údaj uvedený v periodiku Týdeník Kroměřížska, ročník 10/číslo 9

propagace. Současné webové stránky města jsou nedostačující. U jednotlivých památek je málo informací. Našla jsem také staré informace a sporadicky dochází k aktualizacím. Jediným pozitivem je podávání informací pro občany a zadávání akcí ve městě. Město by se mělo více propagovat jako město památek UNESCO a používat slovního spojení Hanácké Athény.

Najdeme zde málo kvalitních služeb. Ve městě je v současné době nedostatek vysoce kvalitních ubytovacích kapacit, stejně jako je postrádáno levné ubytování, např. kemp nebo chatky. Jednou z možných variant je postavení rekreačního střediska s cyklokempem, chatkami nebo turistickou ubytovnou. Ideálním místem by bylo u řeky Moravy. Toto místo by se tak mohlo stát atraktivní pro žáky základních škol, studenty středních škol a lidi, kteří nechtějí nebo nemohou investovat mnoho finančních prostředků do ubytování, ale mají zájem o turismus. Před koncem školního roku sice zámek a zahrady navštěvují skupiny dětí a mládeže, ale zdrží se pouze jeden den. To by se mohlo změnit. Rozvoji města by jistě přispělo vybudování čtyř a více hvězdičkového hotelu s širokou nabídkou služeb.

Rovněž je potřebné řešit dobudování městského informačního centra (dále IC) včetně nabídky jeho služeb. V současné době sídlí na Velkém náměstí v soukromých prostorách majitele jednoho z domů. Již několik let se diskutuje o tom, že bude přemístěno do budovy radnice. Tím by se mohla rozšířit nabídka jeho služeb. Je zajímavé, že IC v nedalekém Holešově je skupiny A, zatímco IC ve městě památek UNESCO má "jen" skupinu B. Nedávno IC rozšířilo svoji otevírací dobu. O víkendech zavírá až ve tři hodiny odpoledne. V letním období by přišlo vhod otevírací dobu ještě prodloužit.

Kroměříž postrádá účast velkých kulturních akcí. Na Arcibiskupském zámku se v říjnu roku 1848 konalo zasedání říšského sněmu. Oslavy se konají pouze při příležitosti kulatých narozenin. Zpět by se mohl vrátit Mezinárodní festival vojenských dechových hudeb, třeba i v jiné podobě. Nekonají se zde ani festivaly moderní hudby pro mladé generace.

6. 3. 2 Nové druhy cestovního ruchu

Městem Kroměříž protéká řeka Morava. Část tohoto moravského toku lemuje velmi populární Baťův kanál. Vede z Otrokovic až do Rohatce. Z hlediska Kroměříže je zatím nemožné využít celou trasu kanálu vzhledem k faktu, že jez v Bělově tvoří pro lodě

nepřekonatelnou překážku. Bělovský jez leží u Otrokovic a do budoucna se plánuje jeho přestavba, která by umožnila dojet na lodi až do Kroměříže. Tím by se také prodloužil Baťův kanál a památky UNESCO by přilákaly více turistů až do Kroměříže. Je však možno využít plavby po řece Moravě z Kroměříže až právě do Bělova a následně kombinovat s jinými formami turistiky jako je cykloturistika nebo poznávací turistika. Přímě ve městě Kroměříž najdeme přístaviště. Baťův kanál je pro Kroměříž velkou příležitostí rozšířit v okolí města oblibu vodní turistiky.

Město není schopno využít potenciál kongresové turistiky. Na Masarykově náměstí stojí Justiční akademie. Vše by přispívalo i tomu, že v Kroměříži sídlí množství škol.

Centrum města se pyšní třemi krásnými kostely. Naskytuje se možnost spojit památky UNESCO s církevními stavbami. V Bystřici pod Hostýnem, v regionu Kroměřížsko, se tyčí poutní místo sv. Hostýn s bazilikou Nanebevzetí Panny Marie. Propojením těchto památek by došlo ke vzniku náboženské turistiky.

V dnešní době se lidé snaží žít zdravým způsobem a ve volném čase hodně sportují. V Kroměříži nenajdeme žádnou krytou tenisovou halu. Doporučuji vybudovat nové cyklostezky směrem na Chropyni a Kojetín, další by mohla vzniknout ve směru na Zdounky, např. podél železniční tratě. Je třeba zajistit úschovnu kol. Milovníci koní by jistě přivítali hipostezku, která by mohla vést z Tlumačova nebo by lemovala budoucí Baťův kanál podél řeky Moravy a byla by určena i pro pěší. Slabou stránkou města je málo relaxačních zón. Místní část Barbořina se rozprostírá u lesoparku, kde by se dalo vybudovat lanové centrum, rozhledna a různé atrakce pro děti.

Špatnou pověst má venkovní koupaliště Bajda. Pár let se hovoří o jeho opravě, ale stále se nic neděje. První aquacentrum v širokém okolí vzniklo ve Vyškově. Nedávno se otevřelo nové aquacentrum v Uherském Hradišti. Ve špatném stavu je i krytý plavecký bazén. Městu by přišlo vhod postavení vodního centra. Nemuselo by to však být velké aquacentrum jako ve zmíněných městech, ale alespoň zrekonstruování obou bazénů se základní nabídkou služeb a lepší využití v oblasti cestovního ruchu. Rekonstrukci potřebuje také zimní stadion.

7 Závěr

Na začátku své bakalářské práce jsem uvedla teoretické informace o cestovním ruchu. Současně jsem se seznámila s organizací UNESCO a mohla se věnovat jednotlivým památkám, které jsou zapsané na Seznam kulturního dědictví.

Podala jsem ucelený přehled o památkách UNESCO v České republice. Zaměřila jsem se na zámek a zahrady v Kroměříži a rozebrala ostatní strukturu města i okolí. Pomocí grafu návštěvnosti jsem zjistila, že návštěvníků ubývá. Město má sice velké předpoklady stát se vyhledávaným místem k poznávání, ale pouze "nálepka prestiže" organizace UNESCO turisty nepřiláká. V současné době je prioritou projekt Národní centrum zahradní kultury. Kroměříž získala finance na obnovu a nyní se plánuje rozsáhlá rekonstrukce areálu zámku a velké části Květné zahrady.

Zhodnotila jsem využitelnost památek UNESCO a zatímco většina míst, v čele s Prahou, si uvědomuje svůj význam ve světě, jak již bylo řečeno, Kroměříž tak trochu strádá. Ve městě je potřeba zlepšit infrastrukturu. Hlavním přínosem by bylo vybudování levnějšího typu ubytování a následné získání většího počtu turistů na delší časová období. Vypsala jsem další své nápady, které by přispěly k vyšší návštěvnosti města. Uvedené návrhy předložím městskému úřadu v Kroměříži na Odbor rozvoje města. Naskytuje se však ještě velká řada možností a nápadů, jak lépe využívat památky UNESCO pro rozvoj cestovního ruchu v Kroměříži. Pokud by město získalo další finanční prostředky z Evropských fondů, vybral by se jeden z návrhů a mohl by se vypracovat projekt na podporu turistiky v celém regionu Kroměřížsko.

Téma mé bakalářské práce se mi zdálo velmi zajímavé a zpracovávala jsem ho s velkým zájmem. Přimělo mě to nastudovat řadu informací o organizaci UNESCO, našich památkách a dozvěděla jsem se i nové informace o působení cestovního ruchu v mém rodném městě Kroměříž. Jsem vděčná, že jsem na závěr svého studia získala bohaté zkušenosti související s psaním této práce.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

- [1] CATTANEO, M. *Světové poklady UNESCO*. 1. vyd. Frýdek.-Místek: Alpress, 2003. 4312 s. ISBN 80-7218-868-2.
- [2] FISCHER, Z. *Kroměříž: průvodce městem*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost; V Kroměříži: Muzeum Kroměřížska, 1991. 115 s. ISBN 80-85048-26-4.
- [3] FIŠER, R. *Bazilika sv. Prokopa, židovská čtvrť a hřbitov v Třebíči*. 1. vyd. Praha: Foibos, 2009. 142 s. ISBN 978-80-87073-18-6.
- [4] FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001. 178 s. (Manažer). ISBN 80-247-0207-x.
- [5] HESKOVÁ, M. a kolektiv. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [6] JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s. 2009. 288 s. ISBN 978-80-247-3247-3.
- [7] KŘESADLOVÁ, L. *Květná zahrada - památka UNESCO, podrobný průvodce unikátní zahradou*. Zlín: Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, 2010. 27 s. ISBN 978-80-254-8756-3
- [8] PETRŮ, J. *Zahrady a zámek v Kroměříži – památka UNESCO*. 1. vyd. Kroměříž: Vydavatelství AggrA. 1999. 32 s. Přír. čís. 252661 REG 728.8, 259598 728.
- [9] TEPLÝ, L. *České dědictví*. 1. vyd. Brno: Fotep, 2009. 281 s. ISBN 978-80-86871-13-4

Elektronické publikace:

- [10] *DŮM / Vila Tugendhat* [online]. 2011 [cit. 2011-03-26]. Dostupný na WWW: <http://www.tugendhat.eu/cz/vila-tugendhat/dum.html>
- [11] *Dvanáct českých divů světa – České dědictví UNESCO*. [online]. 2011 [cit. 2011-02-26]. Dostupný na WWW: <http://www.unesco-czech.cz>
- [12] *Holašovice*. [online]. [cit. 2011-03-26]. Dostupný na WWW: <http://www.selskebaroko.cz/selskebaroko/holasovice/holasovice.htm>
- [13] *Informační portál města Holešov / Židovské památky*. [online]. c2007. [cit. 2011-03-23]. Dostupný na WWW: <http://www.holesov.info/mesto-holesov/pamatky/zidovske-pamatky/>
- [14] KOŠTÁLOVÁ, M. *Lednicko-valtický areál: Valtice: Otevírací doba, Vstupné*. [online]. 2011 [cit. 2011-03-10]. Dostupný na WWW: <http://www.lednicko-valticky-areal.cz/valtice.php>
- [15] KUČOVÁ, V. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO* [online]. 2009. [cit. 2011-02-28] Dostupný na WWW: http://www.npu.cz/download.php?FNAME=1269422467.upl&ANAME=UNESCO_web.pdf. ISBN 978-80-87104-52-1
- [16] KUCHAR, O., KOUŘIL, A. *Město Kroměříž – Místo v Kroměříži – Památkové objekty* [online]. 2011 [cit. 2011-03-24]. Dostupný na WWW: <http://www.mesto-kromeriz.cz/mistatyp.asp?typ=51&modul=navstevnik&map=19>
- [17] *Kutná Hora - památky – historie* [online]. c2006. 2011 [cit. 2011-03-15] Dostupný na WWW: <http://www.kutna-hora.wz.cz/>
- [18] *Město Litomyšl: Zámecký areál - památka UNESCO* [online]. c2001-2011. 2011 [cit. 2011-03-15] Dostupný na WWW: <http://www.litomysl.cz/php/index/index.php?co=historie&id=1101472251645>
- [19] *Muzeum Kroměřížska / Historie ukrytá pod dlažbou města*. [online]. c2006-2011. 2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupný na WWW: <http://www.muzeum-km.cz/expozice.asp?expoziceid=7>

- [20] *Národní památkový ústav – projekt NCZK*. [online]. c2010 [cit. 2011-03-02]. Dostupný na WWW: <http://www.nczk.cz/projekt-nczk>
- [21] *Národní památkový ústav – Proměna Květné zahrady*. [online]. c2010 [cit. 2011-03-02]. Dostupný na WWW: <http://www.nczk.cz/cs/promny-kvtn-zahrady>
- [22] *Obec Rymice*. [online]. c2007-2011. 2011 [2011-03-23]. Dostupný na WWW: <http://www.rymice.cz/historie-204/skanzen-38>
- [23] *Oficiální stránky Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži*. [online]. c2005-2011 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupný na WWW: <http://www.zamek-kromeriz.cz/zamek/navstevnikum/trasy-a-objekty/>
- [24] *Oficiální stránky zámku Český Krumlov*. [online]. c2008. 2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <http://www.zamek-ceskykrumlov.eu/>
- [25] *Oficiální stránky Zámku Litomyšl – historie* [online]. c2008. 2011 [cit. 2011-03-15] Dostupný na WWW: <http://www.zamek-litomysl.cz/historie/>
- [26] *Oficiální stránky zámku Telč – titulní strana*. [online]. c2009. 2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <http://www.zamek-telc.eu/titulni-stana/>
- [27] *Oficiální stránky Zámku Valtice*. [online]. c2008. 2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <http://www.zamek-valtice.cz/>
- [28] *Orientační systém / Podpora památek UNESCO v Kroměříži v Rožmberku – informační systém* [online]. 2011 [cit. 2011-04-22] Dostupný na WWW: http://www.mesto-kromeriz.cz/trasa-unesco/cs_CZ/u03.html
- [29] *Památky UNESCO Třebíč*. [online]. 2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <http://www.mkstrebic.cz/pamatky-UNESCO.html>
- [30] *Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře..* [online]. c2008. 2011 [cit. 2011-03-05]. Dostupný na WWW: <http://www.zelena-hora.eu/>
- [31] *Program podpora pro památky UNESCO* [online]. c2005-2011 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupný na WWW: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=2433>

- [32] *Představujeme UNESCO*. [online]. c1995-2011. 2011 [cit. 2011-01-25]. Dostupný na WWW: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are>
- [33] *Rekonstrukce vily Tugendhat je ukázkovou investicí* / Ministerstvo kultury. [online]. c2007-2010. 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupný na WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/rekonstrukce-vily-tugendhat-je-ukazkovou-investici-80168/>
- [34] *Segmenty cestovního ruchu*. [online]. c2005-2011 2011 [2011-02-04]. Dostupný na WWW: <http://www.czechtourism.cz/pro-studenty/uzitecne-odkazy/segmenty-cestovniho-ruchu/>
- [35] STRAKA, B. *Top 09 magazín / Kterak ČR k největší nominaci v historii UNESCO přišla*. [online]. 2011 [cit. 2011-03-21]. Dostupný na WWW: <http://www.topm.cz/kterak-cr-k-nejvetsi-nominaci-v-historii-unesco-prisla.html>
- [36] *UNESCO – Národní památkový ústav*. [online]. c2003 – 2011. 2011 [cit. 2011-02-26]. Dostupný na WWW: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/mezinarodni-dokumenty/unesco/>
- [37] *UNESCO odvětví kultury – nehmotné dědictví*. [online]. c2003 – 2011. 2011 [cit. 2011-03-21]. Dostupný na WWW: <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=fr&pg=00011&RL=00397>
- [38] *UNESCO: Praha – historické centrum/ Průvodce Českem*. [online]. c2007. 2011 [cit. 2011-04-02]. Dostupný na WWW: <http://pruvodceceskem.cz/unesco-praha>
- [39] *Zámek Lednice oficiální stránky*. [online]. c2011. 2011 [cit. 2011-03-10]. Dostupný na WWW: <http://www.zamek-lednice.com/historie-zamku/>

Seznam zkratek

aj. – a jiné

atd. – a tak dále

cca – přibližně

CR – cestovní ruch

CSc – kandidát věd

č. – číslo

č. p. – číslo popisné

ČR – Česká republika

ČSR – Československá republika

doc. – docent

IC – informační centrum

Ing. – inženýr

Kč – koruna česká

km – kilometr

m – metr

m.j. – mimo jiné

m² - metr čtvereční

Mgr. – magistr

mil. – miliony

MK – Ministerstvo kultury

např. – například

NCZK – Národní centrum zahradní kultury

OSN – Organizace Spojených národů

Ph.D. – doktor filozofie

pol. – polovina

pozn. – poznámka

př. n. l. – před naším letopočtem

r. – rok

Sb. – sbírky

st. – starší

sv. – svatý

Tab. – tabulka

tis. – tisíc

tj. – to je

tzv. – takzvaný

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

www - informační systém pro práci s hypertextovými dokumenty na Internetu

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 11. května 2011

.....
Zuzana Vorasická

Adresa trvalého pobytu studenta:

Hulínská 2021, 767 01 Kroměříž

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Seznam všech přírodních a kulturních památek UNESCO v sousedních státech

Příloha č. 2 – Historie města Kroměříž

Příloha č. 3 – Životopis Maxe Švabinského

Příloha č. 4 – Mapy cyklostezek na Kroměřížsku

Příloha č. 5 – Fotogalerie kroměřížských památek

Příloha č. 6 – Mapka významných památek na území města Kroměříž

